

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ár 1 évre 8 pengő
Postatakarékpénztári csekkszám: 43,916.

FŐSZERKESZTŐ: DR. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

A M E G N Y I L T É G

János ev. I. 52.

Az elmúlt héten egy szegény haldokló testvérem betegágya mellett állottam. Tudtam, hogy csak néhány órája van már itt a földön. Ő is tudta. Irtózatlan fájdalom között halkán suttogta:

— Utolsó perceimet élem.

Azután törthangon bizonyoságot tett, hogy bűnös, erőtelen, nyomorult féreg, de tudja, hogy Istennél van a kegyelem.

Azután — a vigasztalás szavait szívébe zárva — elbúcsúztunk egymástól. Másnap reggel már jött a halála híre. Én pedig arra gondoltam, hogy milyen csodálatos volt a haldoklása. Láta a megnyílt Eget. Semmiféle földi hatalom nem lett volna képes arra, hogy megnyissa előtte, egyedül a Megváltó mutathatta azt meg neki, akinek az ígérete két évezred óta boldog bizonyossággá vált minden hívő életében:

— Mostantól fogva meglátjátok a megnyílt eget és az Isten angyalait, amint felszállnak és leszállnak az ember Fiára.

A világirodalomban, a legnagyobb lángelmék alkotásaiban hiába keresnénk ehhez fogható kijelentést. Az Eget egyetlen földi halandó sem tudta megnyitni. Az Égről és annak dicsőségéről senki sem tudott tájékoztatni. A legragyogóbb költői képzelet szárnyaszegetten állt az Ég előtt. Onnan senki sem hozhatott üzenetet. Oda senki sem mutathatta meg az utat. Mindig csak a Földet énekelték. Mindig csak a Föld üzenetét hozták. Mindig csak a Föld és a Föld és a Föld illata áradt szerte. Ahhoz, hogy az Ég megnyíljon: Megváltó kellett. És mert beteljesedett milliók reménye, óhajlása, imája, hogy megnyílt az Ég és a szeretet fénye onnan áradt és árad a Földre és az ember szívébe, ezért lett a legáldottabb ünneppé a karácsony.

Mindig megható látvány, hogy a magyar ember készül egy szürke névnapja, születésnapra, lakodalomra,

valamelyik szerettének hazaérkezésére, vagy valamilyen más nagyobb alkalomra. A készülődés nemcsak a külsőben nyilvánul meg, hanem főként a belsőben, a lélek mélyén. Komor és mégis örömmel bevont ez a készülődés.

Az advent is készüllet ideje. Vagy legalább annak kellene lennie a magyar világtan. A Föld azonban annyira leköti a mai embert, hogy elfelejtkezik az Égről. Mindig kevesebb lesz a készüllet, így mindig erőtelenebb lesz a karácsony megünneplése. Az Ég nem akar megnyitni a milliók előtt, mert ők maguk zárják el szívüket a fény elől, mely onnan árad. Minél szárnyalóbb az adventi imádság, minél igazabb a megalázkodás, minél nagyobb az Igazság éhezése és szomjúhozása, minél töredelmesebb a bűnbánat: annál több fény árad ide alá és annál dicsőségebben nyílik meg az Ég; de advent és adventi készüllet kell hozzá. Akkor nyílt meg előttünk a Megváltó. Lehet, hogy viskóban vagyunk lakozásod; lehet, hogy könnyeid zuhatagján keresztül nézel a magasba; lehet, hogy a világ szerint senki vagy; lehet, hogy mindenki elhagyott, akik hozzád közel állottak; lehet, hogy betegség tört össze; lehet, hogy haldoklásod óráit éled és mégis és mégis meglátod a megnyílt Eget. Ez az Isten drága, égi ajándéka a szegény embervilágnak, hogy gazdaggá legyen és erős legyen és boldog legyen. Most nehéz napok szakadtak reánk. Sötét köd ült rá a szívekre. A Föld vonaglik, vergődik és gyötrődik. Milyen megnyugvás és felemelés azonban abban a bizonyosságban élni, hogy a népek és nemzetek nagy és áldott adventi készülődése közelebb hozza ide az Isten országát és lesz még egyszer ünnep a világon, lesz egy fényvel bevont olyan karácsony, amikor minden népek látják a megnyílt Eget és az Isten angyalait, amint felszállnak és leszállnak az ember Fiára. Amikor ünnep lesz a Földön és ünnep lesz a Mennyen.

Böszörményi Jenő.

Karácsonyi ének

— Mutatvány az új jugoszláviai énekeskönyvből. —

Ó, te felséges dicsőség Királya,
Született Jézus, Nőé szent bérkája,
Szegény hűnösök váltásának ára,
Lelkünk világa!

Mit adjunk Néked ily kegyességéért,
Hogy e világra jöttél hűnösökért,
Adósságunkért fizettél méltó bért,
Ontál drága vért.

Nem tudunk ezért semmit sem fizetni,
Csak igyekeznünk szívből hálát adni,
Akarjuk Néked szívünket megnyitni,
Neked szentelni.

Üdvöz légy azért, szerelmes Jézusunk,
Szent jászolod körül mind arca borulunk,
Szegénységéért Téged el nem hagyunk,
Inkább imádunk.

Üdvöz légy Bálám ragyogó esillagja,
Áron vesszeje, virágzó bimbója,
Jákóbtól látott egék lajtorjája,
Mennynek ajtaja.

Üdvöz légy szűznek szerelmes magzatja,
Gedeon nedves szép harmatos gyapja,
Jesse törzsöke, megújult virágja,
Szent Dávid rajja.

Tenéked azért zengedező verssel,
Jézus, éneklünk repeső víg szívvel,
A pásztorokkal s mennyei sereggel,
Buzgó lélekkel.

Ímé szívünknek ajtaját megnyitjuk,
Szállásul Néked lelkünket kítárjuk,
Ne vess meg minket, szerelmes Jézusunk,
Térj hozzánk, Urunk!

Szent születésed drága érdeméért,
Az Atya Isten áldott szerelméért,
Ekkléziádban kívánt esendességet:
Adj békességet!

„Zengedező mennyei kar“ 1770.

Adventi és karácsonyi énekeink

Egyházi lapjaink gyakran írnak, kivált így ünnepek idején, az ünnepi igehirdetésről. Hadd ejtsünk most néhány szelid szót, alkalomszerűen, a mi adventi és karácsonyi énekeinkről.

Fülünkbe esendül nagy tanítómesterünknek, S. Szabó Józsefnek egyik tankönyvéből ez a megállapítás: „Aki nem tud, nem szeret, vagy nem akar énekelni, az az ember Istennek egyik legnagyobb áldásától fosztja meg önmagát.“ Így is van. Kivált a gyülekezeti élet szempontjából. Nem részese az a szentek egységének, aki a gyülekezettel együtt nem énekel. Bizonyos fokozással mondhatjuk el ezt a mozdíthatatlan értékű megállapítást advent és karácsony ünnepére.

Ez a két ünnepesoport kiváltképpen az éneklés időszaka. Az első örömhírt a betlehemi éjszakában angyali seregek éneke követte (Luk. ev. II : 13—14); az angyalok énekének a célja pedig az volt, hogy az égi karok és a földi seregek együtt énekeljenek, hogy a földön lakó minden népek tanulják meg az angyalok énekét (Jelen. kv. V : 11—14). Igaz amit Salamon király az Énekek Énekében mond, hogy a tél és esős évszak elmúltával „az éneklés ideje eljött“ (II : 12); de igaz az is, hogy a mi hasonlíthatatlanul nagyobb tavaszunk, lelki tavaszunk : az advent és a karácsony mindenekfelett az éneklés ideje.

Az Isten gyülekezetének lelkében mélyen és kitörölhetetlenül benne van az a vágy, hogy a betlehemi jászolbölcsőhöz közelgetve énekeljen. Valami boldog benső indítás adja ilyenkor ajkainkra az örökkévaló Istent dicsőítő psalmusokat és himnuszokat.

Ímé, ezeket a gondolatokat látom lelki szemeim-mel feljegyezve az adventi és karácsonyi éneklés ügye aranyérmének egyik oldalára. Ragyogó írás

ez... Sajnos, hogy az érem másik oldalán az írás-jelek sötétebbek és kuszáltak.

Előveszem használatban lévő énekeskönyvünket. Van benne a négy adventi hétre össze-vissza nyolc ének : a 70—77. dicséret. Ez a sorozat azonnal látható, hogy nem elég. Még a négy adventi vasárnapra sem elég. A közbeeső huszonnégy köznapon pedig kérdelem, mit énekeljünk s a gyülekezettel mit énekeljünk? A négyhetes időköz nem elég bő arra, hogy egy-egy adventi éneket kétszer vagy háromszor is elismételjünk. Pedig az ismétlés még inkább fokozódni fog az ilyen időtájt sűrűbben tartani szokásos vallásos-estéken, bibliaórákon és úrvacsorai előkészítő áhitatsorozatokon.

Ez az aggodalmunk még csak fokozódik, ha szerbe-számba vesszük az említett nyolc adventi éneket. Nézzük csak. Dallam szempontjából nem számíthat közhasználatra a 72., 74. és 77. dicséret. Ez a három ének, sorban a LXXIX. zsoltár (Öröködbe Uram, pogányok jöttek...), a XXXIX. zsoltár (Magamban elvégezém...) és a LXXV. zsoltár (Dicsérünk téged Isten...) dallamára énekelhető. Ezeket a dallamokat, lehet, hogy sok helyen tudják, de általánosan ismert dallamoknak végképpen nem nevezhetők. Igaz, hogy a gyakorlat például minket, debrecenieket, rávezetett arra, hogy a 77. dicséretet a CXXXV. zsoltár (Áldjátok az Úr nevé...) dallamára énekeljük; ez azonban nem általános gyakorlat, tehát a nyolc adventi énekből elesik három s az előbb kimutatott nagy szükséglet kielégítésére marad már csak öt ének.

A dallamokról elmélkedve, még meg kell mondanunk azt is, hogy a 71. dicséret dallamát sem tartjuk szerencsésnek. Az adventi reménykedés és örvendezés lelki állapotában mit keres a 324. dicséret

(Oh, áldandó szentháromság...) kifejezetten halotti ének fájdalmas, zokogásszerű dallama? Ez éppen olyan fonák dolog, mint mikor a kóporsó elhantolása közben, urbi et orbi, a tartalmilag egyébként teljesen helytálló, közismert és közkedvelt 339. dicséretet (Gyarló testünk porrá leszén...) az ujjongó áriájú, magasra emelkedő hangterjedelmű dúrskálás XLII. zsoltár (Mint a szép híves patakra...) dallamára énekeljük; holott könnyűszerrel gyakorlatba vehetőnk, hogy a hasonló szótagolású és ritmusú, — temetési énekhez sokkal inkább illő mollskálájú 237. dicséret (Térj magadhoz drága Sion...) dallamára énekeljünk. Hasonló torsió az is, amire ma is élő, kedves kolozsvári ének- és zenetanárunk, Borsay Samu bácsi hívta fel annakidején a figyelmünket, hogy a 7. dicséret (Ím bėjöttünk...) dallamát, — harmóniába hozva a szöveggel: dúrskálára kellene átdolgozni.

De most térjünk vissza a mi adventi énekeinkhez. A fentebb említett, használható öt adventi éneknek a szövegével is baj van. Komoly és alapos restaurációra szorulnak ezek sok helyen. Csak egy pár példát. A 70. dicséret 2. versszaka így kezdődik: „A sötét éjnek homálya Hajnali fényre leve...” Minden biztonnal azért használta szerző ezt a ma már fül-sértő, sőt az újabb nemzedék által meg nem értett, vagy könnyen félreértett szót, hogy rimelhesse a negyedik sorral: „Megigért volt leve...” Ugyanott a „frigyes népének” kitétel is felderítendő volna. — Halóporaihan is áldott Kiss Áron püspökatyánk szeleme megbocsátaná, ha az egyébként mindvégig ünnepélyes és értékes 72. dicséret második versszakának kezdősorát megigazítanók, jobbal cserélvén ki a „gyógyulhatatlan” szót. Gyógyulna vele a szöveg s értelme. Nem osztjuk százszázalékra Dr. Karácsony Sándor többször elmondott kifogását a 76. dicséret második versszakának kezdősora ellen: „Jön már a Jézus, a mi sziklavárunk...” Mert hogy a sziklavár nem jön!... De jöhet mégis a következő sor értelmében: „Nem tart soká már bűnben bujdosásunk...” Az utazó ember joggal mondhatja: most jön Szoboszló, most jön Debrecen. Persze, hogy nem a sziklavár jön, hanem én megyek feléje. Az értelme ez: *következik*. Adventben nemcsak Jézus közelget, hanem én is sietek elébe, mint ahogyan erre a Jakab apostol levele megtanít: „Közeledjete az Istenhez és közeledni fog hozzátok!” (IV: 8.) —

Akinek pedig a jugoszláviai új énekeskönyv szövegének összehozásában és gondozásában akkora oroszlan-része volt: bizonyára illendőképpen ki tudná igazítani ezt az éneksort is, úgyhogy az ének közkedveltsége és használhatósága azzal is emelkedjék. — Végül okvetlenül javítandó volna a 77. dicséret 1. és 3. versszakának a cezúrája: „Rád tekintve várjuk a...” és „Bátorító szóra ha...”

Amiket az adventi énekeinkről elmondottunk: nagyjában ugyanazokat kellene elmondanunk a karácsonyi énekekről is. Ezeknek a száma is kevés: 78—84. dicséret, mindössze hét ének. A karácsonyi éneklődésv sokkal több éneket és változatosabb sorozatot igényelne. Szerencsére a dallamok mind ismerősek. A szövegben sem akad túlsok reparálni-való. (Legfeljebb a 83. dicséret 2. versszakának ez a két, naív és kevésbé költői sora: „Tudománya kezdetével *Derült* az emberiség...” s ugyanott: „Az áldott nap *Világos fényére kikap...*”)

Most pedig kezünkbe vesszük jugoszláviai magyar református testvéreink új énekeskönyvét. Csak elnagyolt összehasonlítást teszünk. Van benne 13 adventi és ugyancsak 13 karácsonyi ének. Dallam szempontjából egytől-egyig mind használható. — A szerkesztők, Jézusunk hasonlatával szólva: jó gazda módjára hoztak elő a nagy élestárból öt és újat. Kedveseket, megragadókat, szárnyalókat. Gyönyörködünk bennük. És olvasásuk közben felhajnallik lelkünkben a vágy: óh, bárcsak megindulna immár énekeskönyvünk megújításának felet-több kívánatos és tovább semmiképpen sem halasztható munkája... Mert amiket a fentiekben, csak az adventi és karácsonyi énekeinkkel kapcsolatban kifogásoltunk: ugyanazon mértéket alkalmazva, végigvezethetnők a nagy fésűt az egész énekeskönyvön; amikor aztán, sajnos, befejezetlen mondatok, a dogmatika vagy biblikusság szempontjából helyt nem álló hibák is sorra kerülhetnének.

E lap hasábjain már nem egyszer hangot adtunk az énekeskönyv reformja, ajtónkon egyre keményebben zörgető szükségének. Most karácsony előtt, amikor karácsonyi ajándéku megérkezett az új jugoszláviai magyar református énekeskönyv: jól esett mindezeket elmondani. Hisszük, hogy szent ügyet szolgáltunk s vittünk előbbre.

Uray Sándor.

A Kollégium dicsérete*

Kedves Fiúk!

Egy roppant érdekes *születésnap-i ünnepségről* szeretnék beszélni előttetek. Tudom, néhányan — a kisebbek közül! — mosolyogni fognak, ha elárulom,

* A legutóbbi vallásnári vizsgálaton a jelöltek zárt-helyi írásbeli feladata az volt, hogy középiskolás ifjak előtt tartandó ünnepi beszédet kell írni a Kollégium negy-százados jubileuma alkalmából. A dolgozatok közül az itt közölt magasan kiemelkedett.

Egész terjedelmében való lekölését maga a Vallás-tanárképesítő Bizottság rendelte el, aminek örömmel teszünk eleget annál is inkább, mivel szerintünk ez a beszéd példát mutat arra, hogy a Kollégium komoly értékelésének *magasabb szempontjait* miként lehet az ifjúság számára *pedagógiai* módon érzékelhetővé tenni. (Szerk.)

hogy az, akit ezen a nagyszerű ünnepségen körül-állanak a jót-kívánók, éppen *négyszázestendős*... De azt is tudom, hogy ez a kis mosolygás is abba-marad, ha elárulom, hogy ez az ünnepelt nem valami mesebeli óriásfa, vagy nagyszakállú öregember, hanem édesanya. Latinul Alma mater.

Ki merne tiszteletlen lenni egy édesanyával szemben?

Már pedig a debreceni Kollégiumot, amely most ünnepli fennállásának négyszázados évfordulóját, édesanyának nevezték minden időben. Nem idegenek találták ki róla ezt a nevet, még csak nem is híres-neves professzorai; hanem maguk a diákok. A *ti* diákpajtásaitok, akiknek szíve régen künn porlado-

zik valamelyik temetőben, lelke pedig már az Isten fényességében él...! Merjük-e feltételezni, hogy ez a sok-sok ezer diáktestvér tévedett?

Nem! Nekik igazuk volt. A Kollégium valóban édesanya volt és édesanya ma is. Nemcsak azok számára, akik falai közé jártak: évszázadokon keresztül ez a Kollégium látta el fiók-iskolákkal, pártikulákkal a reformátusok-lakta magyar terület legnagyobb részét: közvetve vagy közvetlenül, kimutathatóan, vagy csak boldog sejtéssel száz meg száz *mai* református iskola ebben a Kollégiumban kell, hogy feltalálja azt az Édesanyát, akinek Isten után legtöbbet köszönhet.

Nem csoda, ha mindenki örül ezen a nagy születésnapon. Nem csoda, ha messze földön is észreveszik és beszélnek erről.

... És az sem csoda, ha most itt valamennyien gyönyörű álmokat látunk. A hatalmas négyszögű épület helyén ott látjuk a Nagy Édesanyát. Előtte színes, tarka sokaság tolong; mindenkinek születésnap-i köszöntő van az ajkán.

Elöl áll a *Nemzet*. Izmos férfi ez: keleten serdült fel, szemében ázsiai fények villóznak, de mozdulatai mintha egészen nyugatiak volnának... Mögötte, mint valami régi fejedelmi kamarás, a díszes ruhába öltözött *Allami Rend* várakozik... Szerénységében alig tűnik fel a fehér menyasszonyi ruhát viselő *Egyház*: pedig neki van legbensőbb kapcsolata a Nagy Édesanyával... Az Egyház után következik a *Világprotestantizmus* népes csoportja s bezárja az egészet egy magashomlokú, komoly bölcs: az *Egyetemes Művelődés*.

Mindegyiknek van valami mondanivalója... Legyünk csendben és igyekezzük ellesni szavukat.

*

Először a *Nemzet* beszél:

„A *titok* bölcsőjében születtem meg s ezért sok *különböző* dolgot állítanak rólam az emberek. Pedig egyben legalább mindenki egyet érthetne velem: az én célom és hivatásom a fennmaradás szolgálata. Ha ez sikerül, akkor jöhetnek ügyes pallérozó kezek, amelyek kibányásznak minden rejtett képességet, amit magamban hordozok. Ilyenkor kiművelik értelmem, megfeszítik és összehangolják érzelmem húrjait; terheket emeltetnek izmos karommal. De lehet az is, hogy szerencsétlen kézzel nyúlnak hozzám: maskarába öltöztetnek és olyan feladatokat erőszakolnak reám, amilyenekre rendelkezést és hivatást nem kaptam...

Neked, Debreceni Kollégium — folytatja a *Nemzet* — azt kell megköszönnöm, hogy *ismertél, szerettél és ennéljogva jól szolgáltál engem*. Tudtad, hogy én a *nép* talajából élek s ezért ott kerestél meg engem. Az alföldi porból és sárból összegyűjtötted a *nép legjavát*, a nemzeti fennmaradás örök utánpótlását. Eltévédtt vércsepp volt a nemzet testében minden kisdiaák egészen addig, míg Hozzád nem került: itt erősödött meg szíved kamráiban s innen került bele a jövődöt ostromló nagy vérkeringés szent hálózatába. Nem kényeztetted senkit: hideg coetusban, sorkosztón, babon-lencsén nevelted őket: ezért lehettek kemények, dacosak és verhetetlenek. A szupplikáns nem talált el a nyári melegben; a legátust nem fordithatta vissza a hóvihár: velük és általuk én, a *Nemzet*, meneteltem a rendeltetés a jövőd ködbevesző nehéz útjain...

Mindent értem tettek... Ha *külföldre* mentek ezek a diákok, az is csak azért volt, hogy az *ithoniakat* jobban megszeressék. Amikor ők tanultak: én lettem okosabb. S ha egyik-másik szálfá módjára kinőtt a többi közül, azzal is én lettem nagyobb, szebb és dicséretesebb.

A *nemzet szelleme* uralkodott itt mindig. Ha kor szokása szerint sokáig latinul kellett beszélniök; mégsem termett itt latin kultúra, csak magyaros és magyar. S amikor ütött a történelmi óra: lám, milyen örömmel vállalták ezek a diákok a „*hungarizmusért*“ járó büntetéseket! Ők már ekkor érezték és éltek fiataláguknak adatott érzékenységükkel, hogy „*nyelvében él a nemzet*...“

... Így beszél az első vendég a Nagy Édesanya előtt. Mi pedig gondolatban még hozzátehetünk valamit szavaihoz.

Ha a nemzet nem más, mint a *fennmaradás belső lendülete*, akkor az is világos, hogy csak az a nemzet nyúlhat át a jövődöbe *ön* maga meghazudtolása nélkül, amelynek a *multban* is folytatása, gyökere; másszóval: *történelme* van. Magyar református diákok: az állandó változásban, a fennmaradásért való örök küzdelemben, vajjon hol találhatnátok még egy helyet, ahol egy iskola *úgy* átível a multba és előre-nyúl a jövődöbe, mint a Kollégium kitárt karjai között?

És éppen ezért, nem frázis az Fiúk, hogy a Kollégium sokkal több, mint mintaszerű iskolák csoportja, sokkal több, mint egy-egy internátusi tagság.

A *Kollégium: történelem*. A nemzet fennmaradásának egyik legdrágább biztosítóka széles e hazában.

*

A *Nemzet* köszöntője után az *Állam* kezdi el a magáét:

„... Én tulajdonképpen a Nemzetet szolgálom. Ruhája, napirendje, paragrafusa, kardja és kincstárnoka vagyok. Ha *Nemzet fennmarad*, én minden-hová *elkisérem*.”

Debreceni Kollégium! Coetusaidban *rendre* nevelted gyermekeidet. Tudták, hogy a kisebbnek szolgálnia kell a nagyobbat. *Jog-érzékelt* is adtál nekik: hiszen rájuk merted bízni a *választásokat* és *önkormányzatot*. Mindezeknek én is nagy-nagy hasznát vettem.

Olyan voltál öreg Kollégium, mint egy kicsiny állam. A legértékesebb erő: a *szabadság és tekintély* feszültsége uralkodott benned. Tudtak ezek a diákok „*lázadni*“ is, de — a jövő érdekében! — összeszorított fogakkal elénekelték még a Gotterhaltét is.

Igaz, néha szembefordultál az uralkodó állami renddel. Fiaid vörössipkás honvédek lettek és a tüzet szították a pápens elleni küzdelemben... De a történelem mindig igazolta, hogy ez egy *jobb magyar államiság érdekében* történt.

S még ezt is megköszönöm Neked, öreg Kollégium...!

Mit gondoltok Fiúk, hogyan lesz ez a jövődöben?

Bizonyára úgy, hogy a Kollégium ezután is örömmel szolgálja a *magyar* állami rendnek *minden* megtetesülését. Az Államtól főleg azt kéri, hogy *engedje meg* ezt neki... Segítse, ahol kell. Tisztelje nemcsak *általános*, hanem *sajátos* jellemvonásait is.

*

Az Állam után az *Egyház* kezd beszélni. A biblia fehérbe öltözött menyasszonyhoz hasonlítja őt. Kissé hátraszorult, de a szerénység neki természete is. Így kezdi:

„A Kollégium az enyém!”

Úgy hangzik ez, mint egy gyönyörű vallomás. Olyan, mintha valami legbensőbb titkát árulná el. Pirulhatnak is mindazok, akik ezt nem így gondolták.

„A Kollégium az enyém! — ismétli az Egyház.

Nekem szükségem van az iskolára. Ott végezhetem legszebben az én Uramról, a Jézus Krisztusról való *tanuságot*. Minden órán, minden osztályban én magam újulok meg.

Szükségem volt a Kollégiumra is.

Az én gyülekezeteim éltették *kenyérrel, adomány-nyal, rektóriával*. Én láttam el az Úr Jézus nevére megkeresztelt és általa hívogatott elsőosztályos *kisdiákokkal*. És mindenekfelett; én töltöttem meg *Lélekkel*, amit én is az én Uramtól vettem.

De nemcsak én adtam ajándékot a Kollégiumnak. Ő is engem szolgált.

Bibliás és szoltáros diákokat nevelt. *Prédikátorokat, tanítókat, nagy alapítványtevőket* adott. Csendes és örökre névtelen *gyülekezeti tagokat*, akik hitükkel és engedelmisségükkel élő kövekként épültek bele a magyar Sionba.

Még csak Bibliáról is gondoskodott: A Komáromi Csipkés Biblia innen indult el legendás útjára...

És milyen csodálatos áldozati tüzek lobogtak e falak között! Vajjon van-e még a világnak egyetlen iskolája, ahol annyi *szegény* diák izzott lelki-szellemi szomjúságban, tanulásban, szolgálatban, mint itt... Koldultak, csak hogy többet és tovább tanulhassanak. Amikor Bécsből megtiltották, áruhában szökdöstek külföldi egyetemekre... S mindezt miért tették? Csakis azért, hogy az Úr Jézus örök Egyházának magyar földön való megtévesztése: az agyonhajszolt, kisémmizett evangéliumi *Magyar Sion* tovább és jobban szolgálhassa az ő Urát!

Lehet-e kétséges ezek után a jövő programja?

Lehet-e más a Kollégium, mint elsősorban és mindenekfelett az *Egyház iskolája*?

*

Krisztus egyetlen egy Egyháza ezen a földön *egyházak* képében jelenik meg.

Mi úgy érezzük, hogy erre a nagy születésnapra a *Világprotestantizmus* egyházainak is el kell jönniök. El kell ismerniök azt, hogy a Kollégium — mint minden igazi keresztyén iskola — *benne élt ebben a nagy közösségben*.

És imé itt is áll már előttünk ez a vendég. Övé a szó!

„Elismerem — Debreceni Kollégium —, hogy *először Te kerestél engem*. Hűséges tanítványa voltál ebben is Uradnak, aki szintén „előbb szeretett”. Az „egyetemesség” nagy *elmékedőt* megelőzte a *gyakorlatban*. Jöttél Wittenbergbe, Heidelbergbe, Helvéciába, holland és angol iskolákba s minden-hová, ahol az *Igét tisztán prédikálták*. Jöttél és vettél az ajándékokból. Azután vitted hazafelé a sok-sok virágport lelkeden, könyveidben, szolgálataidban...

Bizony, sokat tanulhattak volna Tőled, Debreceni Kollégium!

De nemcsak vittél, hanem adtál is. Adtál sugárzó szemű és villám-agyú *studenseket*, akiknek

láltára felemelkedett sok nagy külföldi professzor szíve. Adtál biztatást és megnyugtató üzenetet, hogy kelet felé már a *Kárpátok koszerúján* is az Evangélium őrtüzei égnek. Nyomdáinkba drágaságos *kéziratokat* hoztál s abból láthatjuk, hogy nemcsak „égsz, hanem virulsz is”.

Még *misszióra* is jutott időd. A csehek és más környező mai nemzetiségek nem tagadhatják el ezt...

Korban, méltóságban, háborúság közötti türesben az elsők között állsz, négyszázados Debreceni Kollégium!”

Eddig tart a Világprotestantizmus köszöntője. Mi csak ennyit tegyünk hozzá:

A mai időkben a világ egyházai számára a *szenvedés nagy egyetemessége* van kialakulóban.

A Kollégium már átesett a nagy tűzkeresztségen. Ha megvalósul ez a szenvedés-közösség: ki tudhatja, milyen fontos szolgálatot bízhat rá az Úr?

*

Utolsónak marad az ünneplők között az a magashomlokú, komoly bölcs, akit *Egyetemes Művelődésnek* nevezünk. Ő képvisel itt minden tudományt és műveltséget, amit itt e földön emberi agy kitermelt. Eljött ő is, hogy megköszönje, amit a Nagy Édesanyától kapott.

Így beszél:

„Az én hálámat nem lehet szavakba foglalni. Az ünnep szent csendjében úgy érzem, hogy *sokkal jobban* szeretted, mint megérdemeltem volna. Megszégyenítően jó, elnéző és bőkezű voltál hozzám, öreg Kollégium...!

Tanítottál *írást-olvasást*, hét szabad művészetet, régi ismeretet és szívet dobogató új tudományokat. Nem kiméltél pénzt, időt, arasznyi emberéletet: a *preceptorok* harsogó szavára, tudós *professzorok* kezmozdulatára szikraeső szállt a kicsiny magyar koponyákba, hogy azután szentjánosbogár módjára világítsanak a sötét magyar évtizedek úttalan-útjain.

Bátor fáklyahordozója voltál minden emberi *műveltségnek*. Nem is „egy” iskolának kell Téged számítani, hiszen egy párját ritkító *óriási iskola-rendszer hálózatának középpontja* voltál! Itt csiszolódott a magyar elme, hogy időnként gyémántos ragozásban tűnjön elő egy Maróthy, Hatvani, Péceli, Kerekes és a többi nagyok élete munkájában.

Írók és költők járnak ódon falaid között... Csonkai, Kölcsey, Arany és Ady... hogy csak a mult legnagyobb neveit említsük.

Emlékükkel telve van a *Nagykönyvtár és Múzeum*: ez a két felbecsülhetetlen érték. Őrizgeti a nagy cívisváros sok-sok utcanéve; ezer és ezer mai diák visszaálló emlékezete.

S utóljára említsük meg — mondja az Egyetemes Művelődés — azt, amit én a legnagyobbnak és legszebbnek tartok. Az Állam egy kész *Egyetem*et vett át anyai öledből. Egyetemét, amely büszkén írta fel falaira a Kollégium régi nagy diákjainak nevét...

*

Eddig tart az öt születésnap köszöntő. S most a nagy vendégek elvonulnak: mi pedig, mai ifjúság, itt maradunk a Nagy Édesanya előtt.

Éles fény reflektorozza be előttünk a jövő útját.

Mai szokás szerint a közoktatást főképpen az

Állam munkálja. Ez nem is baj, ha a Kollégium és az egyedül általa méltóképpen képviselt Magyar Református Iskola számára megmaradhat hivatásul: *alapot és betetőzést adni minden műveltséghez.*

Hívő diákokat, tanítókat, tanárokat nevelni, Isten szolgálatáért égő igehirdetőket kiküldeni s ezáltal ezer és ezer új lelki-partikulát alapítani: ez a Kollégium jövője hivatása!

A mai kor megmutatta, hogy a tudomány *ön-magában* inkább mérég, mint orvosság. Minden attól függ, hogy „ki” használja a tudományt... Nos, ez

a „ki” az Öreg Kollégium és vele együtt a magyar református iskola örökre kiváltságos területe marad.

...Régen azt kérdezték a gyermektől: *Mi lesz belőled, fiam...?*

A jó Alma mater ezen a születésnapon odahajol hozzád és amíg egyik kezével a mult nagy diákjaira mutat, megkérdezi tőled:

„Ki lesz belőled, fiam?”

Életünkkel feleljünk erre. S ez lesz a legszebb készülődés egy újabb évszázados forduló születésnapjához.

Szenes László.

Nagy András emlékezete

Azt a fogalmat, hogy „magyar református kántor”, e fogalom ideális értelmezésében a Nagy András személyisége és élete jelenítette meg a leg-tökéletesebben. Pompásabb hanganyaggal alig rendelkezett kántor rajta kívül széles e hazában. Egyéniségének sok-sok előnyös vonása, józan, mértékletes élete csak hangsúlyozták azt az egyéni, nagy tekintélyt, ami a „magyar Genf” csodáshangú kántorának kántori mivoltáért haláláig mindenki részéről osztatlanul kijárt. A *szolgálat embere volt*. Dolgozott szinte halála pillanatáig. Ha nem lett volna az, aki volt, már csupán ezért is megérdemli, hogy róla ezen a helyen megemlékezzünk. Mert nemcsak kántornak volt mintaszerű, hanem a szolgálatban, a hűségben is messzire világító fátyla volt a Nagy András élete.

Rövid életrajzát úgy mondom most itt el, ahogyan azt ő még életében, évekkel ezelőtt — kérszemre — nekem leírta.

1865 június 28-án született Dévaványán. Szülei egyszerű, szegény emberek voltak, akik a maguk erejéből nem lettek volna képesek eszes fiukat tovább taníttatni, ha őt a ványai iskola derék tanítói és jó keresztstílei nem támogatják. A VI. elemi osztály elvégzése után bekerül a debreceni Kollégiumba, ahol már mint I. osztályos tanuló kitűnik szorgalmával és jómagaviseletével s már karácsony után ingyenes bentlakást és ellátást kap. A Kollégiumnak ezt a kitűnítő jótéteményét élvezte a gimnázium négy osztályán keresztül, majd mint a Kollégium tanítóképzőjének növendéke, a tanítói oklevél megszerzéséig. Közben tanította kisebb tanulótársait s az így szerzett keresetéből, valamint a temetési stólákból ruházta magát és segítette szüleit.

Már elemista korában kitűnt szép hangjával s az akkori idők szokásának megfelelően, a temetéseken mint *énekgyűjtő* szerepelt. A jóhangú énekes gyermeket Debrecenben már akkor is megbecsülték s mindvégig oszlopos tagja volt a temetéseken éneklő diákesapatnak. III. éves tanítójelölt korában ő lesz az oratóriumi kántor s ezt a tisztét IV. éves korában is viseli. Mint ilyen, gyakran volt kiegészítő helyettese Sz. Nagy Károly és Kerékgyártó Sándor kántoroknak, akik mindig biztatták, hogy igyekezzenek megtanulni az orgonázást, mert még debreceni kántor is lehet belőle...

1886 szeptember 1-től 1892 április 24-ig a nagyszalontai református egyház elemi iskolájában tanít. Mint kitűnő tornász és énekes, egyúttal az akkor még fennálló négyosztályú gimnáziumnak ő a torna-

és énektanítója is. Itteni tanítókodása alatt szorgalmasan gyakorolja magát az orgonázásban, mert — bár nagyon szeretett tanítani — a szíve mélyén a kántori pálya iránt érez erős hajlandóságot. Az akkori szalontai kántor betegeskedése alatt, mint helyettes, annyira megkedvelteti magát a hívekkel, hogy mikor később meghalt a kántor, a gyülekezet egyhangúlag őt választja meg kántorául. Új állását 1892 április 24-én foglalja el.

A következő, 1893. év nagyjelentőségű lett a Nagy András életében. *Gróf Zichy Géza* operaházi intendáns ugyanis meg akarván magyarosítani az az idegennyelvű énekesekkel működő Operaházat, elhatározta, hogy magyar énekeseket képez. E célból körútra indult az országban, hogy énekeseket gyűjtjön. Az ország tiz nagyobb városában szállt ki és tartott énekpróbát a jelentkezők között. *Paully* Richárd híres énekmester volt a kísérője s együtt hallgatták meg a jelentkezőket. Utolsó állomásuk Nagyvárad volt. Az itt tartott énekpróbán megjelent Nagy András is. A próba sikerült s ennek eredményeként megbívták Pestre is, az Opera színpadára, próbaéneklésre. Mintegy 15 meghívott férfi és nő jelent meg ezen a próbán. A próbaéneklés itt is sikerült. Alig telt el egy hét, megkapta szerződés alakjában az Operaház meghívását. Nyolcnapos haladékosan kapott a szerződés aláírására. Új állását sajnálta volna otthagyni, de vonzotta az Opera is. Nem tudott dönteni. Felkeresté hát esperesét, *Szell Kálmánt*, akit igen nagyra becsült s az ő tanácsát kérte ki elhatározásához. Szell Kálmán átnézvén a szerződést, ezeket mondotta:

„Ez igen szép ajánlat, én azonban jobbnak látom, ha megmarad a szerény egyházi pályán, az Operánál nagy a túlekedés.” — Szell Kálmán tanácsára azután visszaküldte a szerződést s megmaradt továbbra is egyszerű kántornak.

1897-ben meghal Sz. Nagy Károly, a külföldön is előnyösen ismert, nagy hírű debreceni kántor. Az ő halálával megüresedett állásra meghirdetik a pályázatot. Nagy András is pályázik. A 12 pályázó közül 10-en jelennek meg a próbán, melyből Nagy András került ki győztesen. A leadott 65 szavazatból 46 szavazatot kapott s így ő lett a megválasztott kántor, Sz. Nagy Károly utódja. 42 esztendei szakadatlan szolgálat után, alig néhány hónapra rá, hogy nyugalmába vonult, 74 éves korában, 1939 október 10-én Debrecenben elhunyt. 12-én t. metették el örösi részvét mellett.

Hivatását nagyon szerette s mindennél többre becsülte. Még az Operaház fényes jövőt ígérő szerződését is visszaadta, mert kántor akart maradni. De nemcsak magát a pályát szerette ily nagyon, hanem szerette pályatársait is. Ugyanakkor, amikor b. e. Baltazár Dezső megalakítja az ORLE-t, a református kántori társadalom is egyesületbe tömörül s az 1908-ban megalakuló Magyar Református Énekevezérek Egyesülete egyhangúlag Nagy Andrást emeli az elnöki székbe. Ettől kezdve egészen 1926-ig vezette az egyesület életét, sok-sok dicsőséget és elismerést szerezve a magyar református kántori karnak. Nemesak mint adminisztratív vezető járt elől jó példával a munkában, hanem mint művészi szereplő is derekasán kivette részét a munkából az egyesület reprezentatív hangversenyein. Beregszász, Ungvár, Miskolc, Szatmár, Nagykároly, Nagyvárad, Arad, Hódmezővásárhely, Szentés, Túrkeve és Nyíregyháza városok, valamint számos kisebb helység ünnepelték a Nagy Andrást énekművészetét.

Öt évvel ezelőtt egyik, Debrecenben tartott egyesületi választmányi gyűlésünk után félrehívott s nagy szerénykedés közepette átadta 12 saját-szerzésű vallásos műdalát, énekhangra írva, azzal a meghagyással, tegyék velük, amit akarok. Egy

őszinte, vallásos lélek bizalmas vallomása ezek az énekek s ha talán zenei szempontból találatnak is egyikben-másikban némi fogyatékoság, ez mitsem von le értékükből, mert olyan embernek a lelke ihlette ezeket a mélységesen religiosus dalokat, aki nemcsak életében tudta hűséggel követni és teljes odaadással szolgálni az ő Urát, hanem a halálközdelem szörnyű perceiben is reménységgel és hittel tudta várni a Szabadítót... (Ez énekekből eddig tizet dolgoztam fel vegyeskarra s ezek meg is jelentek a *Zeneközlöny* 1935—36. évi zenemellékleteiben. Két éneke még várja a megfelelő feldolgozást.)

*

A Nagy András híres-szép hangja soha többé nem fog felcsendülni sem a Nagytemplom kórusán, sem a debreceni temető sírgödrei felett... Ez már kihullott az örökkévalóság rostájából. De megmaradt Nagy Andrásnak, a debreceni kántornak, a hűséges szolgának és a hívő embernek az áldott emlékezete, amelyet, hogy mi, pályatársai a szívünkbe zártunk s drága örökségként utódainkra is majd reátestálunk, legyen ennek záloga ez az igénytelen irás!

(Tiszaföldvár.)

Szabó Gyula.

Egyházkerületünk népiskoláiról

Egyházkerületünk népiskolái az elmúlt időkhöz ha némi fejlődést, haladást mutatnak is, külső berendezést és felszerelést tekintve, mégis messze elmaradnak az újonnan épült állami és községi iskoláktól. 20 új iskola épült egy év alatt 31 tanteremmel, de még így is 98 iskola nem felel meg a higiénia követelményeinek. 21 iskola felszerelése teljes, 357 iskola felszerelése hiányos. Vannak olyan iskoláink, ahol egy rozoga falitábla az iskola egész felszerelése. A tanítók igen sok helyen pótolják a hiányokat úgy, hogy maguk készítenek szemléltető eszközöket, térképeket, s reklámképekkel és levelezőlapokkal pótolják a szemléltető képeket. Csak így magyarázható meg, hogy református iskoláink belső tartalom tekintetében állják a versenyt a sokkal jobb viszonyok között lévő másjelleű iskolákkal.

Az összes református tanköteleseket befogadó iskolát tart fenn 246 egyházközség. A református tanköteleseket részben befogadó iskolát tart fenn 70 egyházközség. Iskolát nem tart fenn 42 egyházközség. A református tankötelesek száma 126,350. Református felekezeti iskolába jár 87,113. Más felekezeti iskolába jár 1640. Állami vagy községi iskolába jár 31,314. Közép- vagy középfokú iskolába jár 4253. Iskolahiány miatt nem jár iskolába 296. A többi felmentetett, vagy iskolakerülő. Református iskoláinkba jár 4381 másvallású növendék.

A tanítók száma 1456. Férfi 965, nő 489, lelkész-tanító 2. Rendes tanító 1213, segédtanító 2243. Egy tanítóra jut átlagosan 60 növendék. 60-on alul van a tanulók létszáma 693, 60—80 = 538, 80—100 = 128, 100-on felül van 32 tanító keze alatt. Egy osztályt tanít 834, két osztályt tanít 375, három osztályt tanít 100, négy osztályt tanít 62, hat osztályt tanít

85 tanító. Csak fiúkat tanít 231, csak leányokat tanít 223, fiúkat-leányokat tanít 1002 tanító.

Igazolt mulasztott félnapok száma 1.054,285, igazolatlan 214,877. 8 hónapig tartott a tanév 11, 9 hónapig 18, 10 hónapig 324 iskolában.

A tanítást nagy mértékben gátolta, hogy sok tanító bevonult katonai szolgálatra, sok iskolát lefoglaltak katonai célokra. Sok helyen a katonai szolgálatra bevonult tanító okleveles felesége, sok helyen meg a lekipásztör látta el az iskolában a tanítást. A tanítási eredmény kifogástalannak mondható. Elégséges eredmény három egyházmegyében volt. Az összes tanítók 4,1·2, 4%-a. Kitünő minősítésű volt a tanítók munkássága: alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegyében 80%, beregi egyházmegyében 40%, békésbányai egyházmegyében 73%, debreceni egyházmegyében 78·7%, felsőszabolcsi egyházmegyében 49%, hevesnagykunsági egyházmegyében 29·6%, középszabolcsi egyházmegyében 75%, nagykárolyi egyházmegyében 32%, nagyszalontai egyházmegyében 50%, szatmári egyházmegyében 64%. Konfirmált 7403 fiú és 8118 leány.

A nemreformátus mindennapi iskolákba járó tankötelesek vallásos oktatásáról mindenütt történt gondoskodás. Az e célra fordított összeg 150,640 P. Iskolafenntartó-alap van 50, 1.061,329 P értékben. Árva- és segélyalap 101,936 P-t tesz ki.

Ifjúsági egyesület van 595. Vasárnapi iskola van: fiú 183, leány 180, vegyes 634.

Ifjúsági könyvtár van 315, tanítói könyvtár 291, segélykönyvtár 326.

A református népoktatásra fordított: egyházi forrásból 2.549,110 P, államsegélyből 2.156,707 P, községi segélyből 416,500 P. Összesen 5.122,317 P.

Ormós Lajos.

Indítvány a kollégiumi jubileummal kapcsolatban.

A Kollégium négyszázéves jubileumával kapcsolatban tervezett nagyszabású és fényes ünnepségek elmaradásaért — amelyek különben is már inkább az egyetem életnyilvánulásai lettek volna — bőven kárpótolt bennünket az az egyszerű és bensőséges istentisztelettel egybekapcsolott megemlékezés, amely a múlt év őszén a Kollégium udvarán ment végbe, s amely méltóbb is volt egy olyan intézményhez, amelynek jellegétől általában idegen volt mindenművilági fényelgés, s eddig olyasmiben nem is volt része.

A négyszázéves évforduló azonban egyébként sem mult el nyomtalanul. Ez alkalommal jelent meg Zsigmond Ferencnek rendkívül értékes műve a Kollégium történetéről, amelyet mérsékelt terjedelme, tudományos színvonala, könnyen áttekinthető besorolása és vonzó stílusa a magyar irodalom legjobb ilyen természetű kézikönyvei közé emelnek. Továbbá megindult és folyamatban van a Kollégiumra vonatkozó mindenmű adat összegyűjtése és a későbbi tudományos vizsgálódás számára való feldolgozása.

Egy irányban azonban még nem történtek meg a szükséges lépések. A debreceni Kollégiumot egyetlen államfő vagy nagyhatalmú közéleti férfiú sem alapította vagy vette úgy pártfogásába, mint pl. a nagyenyedit Bethlen Gábor, a sárospatakit Rákóczi, illetve Lorántffy Zsuzsanna, vagy kisebb iskolákat említve, a szászvárosit a gr. Kún-család, a zilahit a Wesselényiek stb. Emiatt sokkal inkább rá volt utalva a protestáns hívek és egyházközségek jótéményeire. Amint a Kollégium homlokzatán olvasható, a hely. vallástételt tartó magyarországi eklézsiák és jöltevők adakozásából épült és tartotta fenn magát. Éppen ezért közvetlenebb kapcsolatban

is állott az egyes hitrokon egyházközségekkel és a tiszaháti kálvinista magyarsággal, aminek az irodalomtörténetből is ismert jelentős következményei voltak.

Úgy érezzük, elengedhetetlen kötelességnek mutatkozik tehát a Kollégium multjának megismerését a tiszaháti s általában a magyar nép számára hozzáférhetővé tenni.

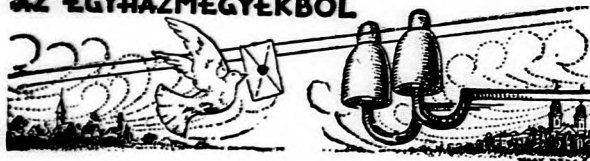
És van is emberünk, aki úgyszólván született arra, hogy e feladatot elvégezze. Értjük Dr. Nagy Sándor kollégiumi tanár urat. Több eddig megjelent munkájából (pl. A multak tarlóján s különösen „Jó öreg Kollégium“ című könyvéből) látjuk, hogy neki kitűnő tehetsége van a multat novellisztikus formában eleveníteni meg. Szerencsésen tudja egymásba illeszteni és kidomborítani a jellemző vonásokat s az eseményeket eldöntő motívumokat, a sokszor durva és érdes mezben mutatkozó igazi értékeket. Még a távoli eseményeket és viszonyokat is egészen közel hozza és megjeleníti számunkra. Előadása mindig végig népies és zamatos, anélkül, hogy alantjáró, kedves humorral bevont, anélkül, hogy keresett vagy hatásvadászó volna.

Mindent egybefoglalva, ma ismert valamennyi írónk közül őt látjuk leginkább hivatottnak arra, hogy a Kollégium történetét novellisztikus formában feldolgozva, s ezzel a kollégium négyszázéves áldásos működésének eredményét kidomborítva: prezentelje a magyar népnek az előző nemzedékek áldozatkészségének gazdag gyümölcseit.

Ez volna Dr. Nagy Sándor pártjátitkító szorgalmának és munkásságának legértékesebb eredménye.

Szabó Márton.

HIREK AZ EGYHÁZMEGYÉKBŐL

BIHAR-ÉRMELLÉKI EGYHÁZMEGYE.

Egyházmegyei tanácsbíró választás. A Molnár Vince esperessé történt megválasztása folytán megüresedett egyházmegyei tanácsbírói tisztségre az egyházközségek bizalma Hegedűs Kálmán nagykeréki lelkipásztor, egyházmegyei jegyzőt választotta meg. Egyházmegyei világi jegyzővé egyhangúlag Dr. Molnár Vince tb. szolgabíró, Molnár Vince esperes fia, választatott meg. Egyházmegyei tanítóképviselő Fekete Gyula nagylétai igazgató lett.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

A derecskei református egyház 1939 november 27—29. napjain a helybeli és környékbeli gyülekezetek számára hiterősítő konferenciákat rendezett. Dr. Szász Imre esperes nyitotta meg a konferenciákat.

A reggeli és esteli istentiszteletken Dr. Ferenczy Károly, Dr. Szász Imre, Kardos Lajos, vitéz Úry Ferenc, Tamás Ferenc hirdették az Igét. A gyülekezet számára Ördög Lajos, Nagy István, Csontos Jenő, Nagy Lajos, vitéz Úry Ferenc lelkipásztorok és Dr. Karácsony Sándor egyetemi magántanár tartottak előadásokat az Apostoli Hitvallás alapján. A leányok konferenciáján: Dr. Ferenczy Károlyné, Földesné Hajdú Boriska, Dr. Boér Károlyné és Tóth Árpádné hinteggették az áldott magvakat. Ugyanabban az időben a fiúk konferenciáján: Tamás Ferenc, Ács Mihály, Fekete Gusztáv lelkipásztorok és Pozsár Mihály berettyóújfalui KIE ifjúsági elnök tettek bizonságokat. A konferenciákat az Országos Református Szeretetszövetség céljaira rendezett műsoros-est fejezte be, ahol megnyitót mondott Dr. Szász Imre esperes. A polgári iskolai SGD egy kedves kis színdarabot adott elő. Ünnepi előadást tartott Dr. Szentpéteri Kun Béla egyetemi professzor, egyházmegyei gondnok. A debreceni városi Zeneiskola növendékeinek quartettje és szavalatok után Vadon Béla lelkipásztor zárta be a minden tekintetben nagyszerűen sikerült estet.

Knight György, a budapesti skót missziói vezető lelkésze és Forgács Gyula ugyanottani magyar lelkész meglátogatták a debreceni gyülekezetet. Mindketten szólottak egy délutáni istentisztelet keretében a kis-

templomi gyülekezethez, este a theologus ifjúsághoz s másnap két biblióra keretében hirdették az Igét, majd a diakonisszaintézetet látogatták meg. Knight lelkész már kifogástalanul beszél magyarul s tol-mácsra sehol sem volt szükség.

Debrecenben, a Kormányzó névünnepén, a Nagytemplomban ünnepi istentisztelet tartatott, melyen Dr. Farkas Pál lelkész hirdette az Igét. A Nagytemplom zsúfolásig megtelt ünneplő gyülekezettel. Jelen voltak a hatóságok és a had-testparancsnokság képviselői, középiskolák magasabb osztályai és a református vallású katonaság.

A debreceni presbiterok és egyházi tanácsosok részére az adventi hetek alatt külön bibliórak tartattak.

A debreceni református egyház egyházközségi bírósága folyó évi november hó 29-én tárgyalást tartott, amelyre megidézettek az egyházunk kárára reverzalist adott egyháztagok, számszerint ötven-négyen. A tárgyalásra csak hatan jelentek meg; sokan elköltöztek, a megidézést kézbesíteni sem lehetett. Az ítélet feddés, dorgálás, úrasztalától eltiltás volt, egy-két évre. — A bírósági tárgyalás után bírói tanácskozás tartatott, melynek határozatai és hasznos tapasztalatai a presbitérium elé terjesztettek. A debreceni egyház a jövőben igen szigorúan kezeli a reverzális eseteket.

A debreceni nyilastelepi egyházzsolt folyó évi december hó 10—11-én ifjúsági evangélikációs napokat tartott, egész napot betöltő gazdag programmal. A szolgálatokat Mezey Béla és Tamás Ferenc lelkészek látták el.

HEVESNAGYKUNSAI EGYHÁZMEGYE.

A mezőtúri egyház kebelében működő Református Nők Szeretetszövetsége folyó évi december hó 10-én, a gimnázium tornatermében szeretetvendégséget rendezett, gazdag és változatos műsorral, melynek keretében költeményeiből felolvasott Áprily Lajos, a Magyar Tudományos Akadémia tagja. A vallásos költészetéről előadást tartott Fülöp Károly szeghalmi gimnáziumi tanár. Az estet Falussy Gusztáv lelképásztor bibliamagyarázata zárta be.

Derzstomaj és Újszentgyörgy lakott helyek s a hozzájuk csatlakozó Nagytomaj-pusztá — három község határrészei — néhány évvel ezelőtt még csak vágyakoztak Isten Igéjének közöttük való hirdetése után. Legfeljebb, ha nagy ünnepeken eljuthattak hozzájuk valamelyik anyagyülekezet pásztorja. Egy, Istentől különös buzgósággal, szívós akaraterővel megáldott ember magát megáldozó szolgálata, testi, lelki töredelmeit meg sem látó, észre sem vevő önzetlensége kellett hozzá, hogy a pusztán, egyedül Isten kegyelmére fundálva, két templom, iskola, tanítói és lelkési lakás épüljön. Szép, tekintélyes épületek. Csak a lelkési lakás kicsiny és igénytelen. Most még szűkebb, mert a pásztor családja ott adott otthont a leányok egyesületének is. A két lakott hely missziói társ egyházzá alakult. S az újszentgyörgyi rész nov. 26-án avatta fel új iskoláját, tanítói lakását, imaháza tornyába ekkor vitte fel az új harangot s beállította tágas templomtermébe az új harmóniumot. A mindenekre elégséges kegyelmű Istennek mindezt hálát adni, a példátlanul buzgó és áldozatos pásztor-nak s gyülekezetének tisztességét tenni sokan jöttek

össze a környékről. Esperesünk szavaként: mindenki érzi, hogy az újszentgyörgyi ünnepre el *kell* menni. A harangavató imádságot és áldást Vargha Zoltán egyházmegyei főjegyző mondta. Az új harang szavára bevonult a gyülekezet a templomba. Itt az egyik régi anyagyülekezet pásztorja, Szappanos Károly tiszaderzsi lelképásztor olvasott Igét és mondott elő-imádságot, majd Gaál István esperes prédikált lelket megfogó erővel. Utána Dr. Kökényessy András, a helyi lelképásztor ismertette az új létesítmények történetét. Közvetlenül egyszerű szavai mögött is ott érzett a sok fáradság, töredelem s áldozathozatal, mely ezt az ünnepséget megelőzte. Az iskolaavatást Tóth János egyházmegyei tanügyi bizottsági elnök végezte. Sípos Imre debreceni akv. lelkész látta el a délutáni istentiszteletet a szent szolgálatot. A köz-igazgatást Dr. Kenéz László szolgabíró képviselte, kinek mély, vallásos érzéstől átítatott s az őszinteség igaz erejével ható beszéde megkapott minden lelket. Gaál István esperes elvállalta a harangrendelésből származó hátralék felének kifizetését. Felszólalása nyomán a jelenlevők percek alatt adták össze a még szükséges összeget. Nem lehet szó nélkül hagyni a gyülekezet tagjainak, szegény tanyasi zselléreknek nagy buzgóságát, rendkívüli figyelmességét, amellyel a hosszúra nyúló ünnepséget követték. — S természetesen áldozatkészégüket sem. Kiki adakozott, anyagi lehetőségeit túlfeszítve. Adta az egyház főgondnoka a sok építési anyagot, tüzelőszert, a kis zsellér a maga filléreit. Mindezt önként, szeretetből, hitükért való áldozatra készségből. Jól tudják ők: a mindenható Isten mindenért megfizet!

MÁRAMAROS-UGOCSAI EGYHÁZMEGYE.

Templomszentelés Dolhán. Máramaros vármegye szép vidékén fekszik Dolha nagyközség, amelyben ref. missziói egyházközség is van. Ennek a missziói egyházközségnek a szórványokban élő reformátusokkal együtt mintegy 150 tagja van. Az egyház csak úgy maradhatott fenn az idők viszontagságai, főleg a cseh és ukrán elnyomás alatt, hogy a Teleki grófok nagylelkűen a kétszázalékosan magyar nyelvű református egyházközség segítségére siettek éspedig úgy, hogy egy négyholdas belsőséget és a lelkési állás fenntartásához szükséges dologi szolgáltatásokat rendszeresen nyújtották az egyháznak s ezzel lehetővé tették a lelkési állás fennmaradását és a szórványgondozást. Ez a munka kiváló eredménnyel folyt mindaddig, míg a Teleki-család a dolhai uradalmat a máltai lovagrendnek a cseh uralom alatt el nem adta. Az új birtokos egy türelmetlen cseh igazgatót állított a dolhai uradalom élére, aki gazdája előtt mindenáron be akarta bizonyítani ügyességét, hűségét és takarékoságát. S mindezt a „felesleges teherként” mutakozó református egyház megszűntetésével akarta elkezdni. A cseh uralom amúgyis beszüntette a magyar munkásoknak kenyeretadó vasgyári üzemet, arról is gondoskodott, hogy Dolháról és környékéről a magyar alkalmazottak és tisztviselők eltűnjenek, így a cseh uradalmi igazgató fondorkodásai és a lélekszám erőszak folytán történt lepadása még annak dacára is válságba sodorta a dolhai református missziói egyházat, hogy a Teleki-grófok újabb nagylelkű adománnyal, százezer cseh korona alapít-

vánnyal siettek a halódó egyház és magyarság megmentésére. A dolhai magyar református egyháznak igazán felszabadulás, megmenekülés lett a márciusi visszatérés: nem engedte Isten elpusztítani azt, amit Ő az evangéliumi magyarság megmentésére plántált. Új tagokkal szaporodott a dolhai egyház és a környékbeli nagyszámú diaszóra és az Iszapi Gyula nyugalmazott erdőtanácsos gondnok, valamint a Seress Zoltán lelkész buzgólkodása következtében annyira felerősödött, hogy önkéntes adakozásból alaposan és izlésesen kirenováltatta a Telekiéktől használatra átengedett templomát. A megújult templomot *Isaák Imre*, a máramaros-ugoecsi református egyházmegye esperese szentelte fel a dolhai és környékbeli reformátusok és magyarok lelkes részvétele mellett. Az ünnepélyen részt vett *Nagy Iday Ferenc* egyházmegyei gondnok is. A felszentelő esperes és az egyházmegye gondnokát a gyülekezete élén *Seress Zoltán* lelkész üdvözölte és kérte a szentelési szertartás elvégzésére, mire a felszentelő a Szentháromság nevében megnyitotta a megékesített templomát.

— Ha nem lett volna a földön templom — mondotta a felszentelő beszédjében többek között az esperes —, a húszéves cseh és még inkább a néhány hónapos ukrán terror ideje alatt ki kellett volna azt találni, mert kővévált imádságunk, mentsvárunk, magyar érzésünk és magyar szavunk menedékhelye a templom lett. Itt villant össze a szemünk, itt dobogott egybe a szívünk, itt forrott egy akaratra a lelkünk, itt és csak itt sirt fel panaszunk az égig, itt fényesedett meg a szívünk, itt acélosodott meg az akaratunk, itt kaptunk biztató választ a mennyei Atyától. Erőforrás volt a templom és lelkünk megfényesítője, egy darabka magyar föld, amelyben úgy meg tudtuk vetni a lábunkat, hogy semmi földi hatalmasság ki nem vethetett és le nem győzhetett, mert az Istennek lelke fényesítette meg a templomot és a benne imádkozó magyart. Az áhitatos szertartás után a lelkészcsalád szeretetvendégséget tartott, amelyről üdvözlőtáviratot küldöttek *Dr. Révész Imre* tiszántúli püspöknek és gróf *Teleki Tibor* koronaőrnek, mint a Teleki-család képviselőjének. A cseh igazgató rosszindulatú információja alapján megindult per beszüntetése és a dologi járandóságoknak a dolhai református lelkész részére leendő kiutalása érdekében a nemzeti missziót teljesítő egyházközség feliratban fordult a földművelésügyi miniszterhez.

NAGYSZALONTAI EGYHÁZMEGYE.

A sarkadi gyülekezet e hó 3-án missziós napot rendezett. A delelőtti istentiszteleten az Igét Percz István esperes hirdette hatalmas erővel, Istenhez emelve a lelkeket. Istentisztelet után vitéz Leelőssy Árpád, a gyülekezet egyik lelkipásztora megnyitotta a missziós napot, majd Tamás Ferenc konventi lelkész új KIE-tagokat avatott. Ezután megkezdődtek a konferenciák. Előadásokat tartottak: presbiterek és előljárók számára: vitéz Téglás Ferenc mezőgyáni, nők számára: Beszterczey László geszti lelkészek; leányoknak: Tamás Ferencné; ifjaknak: Tamás Ferenc; polgári iskolásoknak: Paksy Sándor kötegyáni és szellemi munkásoknak: Fejszék Endre komádi lelkészek. Az előadásokat mindenütt vita követte. Az ebéd a vendégeket a sarkadi egyház tagjai látták vendégül. Ebéd után közös összejövetel volt az asszonyok és leányok és

külön az ifjak számára. Ugyanekkor a vendégek meglátogatták az elmúlt évben alakult, nagyon szépen fejlődő Sarkad-újtelki gyülekezetet. Itt Fejszék Endre lelkész tartott istentiszteletet, majd Bokros István sarkadkeresztúri lelkész értekezletet. Este záróünnepély volt a templomban, ahol Nagy Sándor mezőszási lelkész tartott záróáhitatot. Meg nem mérhető, fel sem fogható lesz a sarkadi gyülekezet életében ennek a napnak áldása!

I R O D A L O M

Új énekeskönyv. A Jugoszláviai Református Keresztény Egyház új énekeskönyve megjelent. Addig is, míg az új énekeskönyvről jelentőségének megfelelő méltatást közölhetünk, tartalmát röviden ismertetjük. Előszóként Kálvin Jánosnak a zoltárokhoz írt előszava van benne Dr. Révész Imre püspök fordításában, mely itt jelent meg először magyar nyelven. Utána következik a 150 zoltár minden változtatás, vagy csönkítés nélkül, Szent Molnár Albert eredeti szövegével, az 1608-i hanai kiadás szerint. A zoltárok után 340 dicséret következik az alábbi sorrendben: *Fohászok* cím alatt 30 kezdő- és záróének. *Hitvalló énekek* cím alatt 220 dicséret a Heidelbergi Káté felosztása szerinti rendben. *Lelki énekek* cím alatt 53, többnyire Halleluja és Hozsánna ének, végre *Vigasztaló halottas énekek* cím alatt 37 ének. Benne van a teljes *Heidelbergi Káté* Dr. Erdős József javított fordításában. Végül *Keresztényi tanítások és imádságok* s ezek között Dr. Ravasz László püspök négy elmélkedése az úrvacsorai kérdésekről. A dicséretek között 73 miniatűr kép van a jugoszláviai református templomokról, pécseletekről, úrvacsorai kelyhekről és perselyekről s a könyv végén mindegyik képről rövid magyarázat olvasható. Igen értékes énekműtár van benne, mely a Heidelbergi Káté minden kérdéséhez a megfelelő zoltár és dicséretverseket jelöli meg. A 736 oldalas könyv finom vékony papíron, erős egészszvonkötésben jelent meg. Ára Jugoszláviában 25 dinár. Megrendelhető Debrecenben a „Méliusz“-könyvkereskedésnél (Piac-utca 26).

Bethlehemi Csillagfény cím alatt jelent meg három adventi és karácsonyi ének, négyzólamú, a capella férfikarra. Szerette Szabó Gyula tiszaföldvári kántor. A füzet báró Vay László tiszántúli főgondnoknak van ajánlva. Két ének szövegét H. Kiss Géza, egyet Szőnyi Benjámin szerette. A dallamok s azok letétjei mesteri kézre vallanak. Szeretettel felhívjuk az aktuális, kedves kis énekekre olvasóink figyelmét.

Karácsonyi Játék címen jelent meg Forgács Gyula skót missziói lelkész három részből álló, bibliai tárgyú, előadásra igen alkalmas, rövid színdarabja. Az előadásokhoz praktikus tanácsok is vannak fűzve. Megrendelhető a Sylveszter-nyomdánál, Budapest, Hermina-út 51.

„Ha megérkeznek az angyalok...“ Írta: Muraközy Gyula. Tartalma: Isten dicsősége. Karácsonyi igehirdetés. A csodálatos torta. Karácsonyi elbeszélés nagyoknak és kicsiknek. Ha megérkeznek az angyalok. Karácsonyi színdarab. Karácsonyi legenda. Vers. Kíváloan alkalmas a füzet gyülekezeteknek, egyházaknak, vasárnapi iskoláknak. Megrendelhető a szerzőnél: Budapest, Kálvin-tér 7. A füzet ára 60 fillér, 10 fillér postaköltséggel 70 fillér. Az összeg bélyegeken is beküldhető. A füzetet rendelés után azonnal megküldik.

Dusza Béla bábonymegyeri (Somogy) lelkipásztor karácsonyra jelenteti meg zoltárfordításait, 19 iv terjedelemben. A kötet ára 3 P 20 fillér és 30 fillér portó. Az előfizetési felhívásból ezeket közöljük: „Isten adta a bátorságot, mondhatnám, a merészséget, hogy ehhez a nehéz, kényes, de igen fontos kérdéshez hozzányuljak és az ő segítségével olyan

fordítást végeztek, amely egyrészt magában foglalja a bibliai szöveg minden gondolatát, másrészt újtestamentumi elemekkel bővítve és kiegészítve, bizonyos evangéliumi színt és ízt kapjon. A vallásos gondolatoknak és tapasztalatoknak kimeríthetetlen gazdagsága tárult elém. Hogy mennyit sikerült ebből a gazdagságból kibányásznom és alkalmas formába öntenem, annak megállapítása nem az én feladatom. A verselést a szoltáros könyvünkben található dalamokra szabtam s arra igyekeztem, hogy lehetőleg minden vers, tartalmát tekintve is, énekelhető legyen."

Imádkozatok c. hétköznapi imádságokról, melyeket Nagy Ferenc sárrétudvari lelképásztor jelentetett meg, az olvasók így írnak: Az imádságokat jóleső érzéssel olvastam el. (Batta M.) Nagy élvezettel, lelki gyönyörűséggel olvastam az imákat. Boldog lehet a gyülekezet, ahol ezek elhangznak. (Kutas E.) A kis füzet megrendelhető a szerzőnél és a Sylvester-nyomdánál. Ára: 50 fillér.

A Szeretetszövetség 80,000 példányban nyomtatott 1940. évi naptára teljesen elfogyott. Az utánrendelések azonban folyton érkeznek. Ezeket már csak úgy tudjuk kielégíteni, ha az egyes lelkési hivataloknál feleslegesnek mutakozó példányokat legkésőbb december 31-ig budapesti központunknak (XIV., Stefánia-út 29.) visszaküldeni. *Kiss Ferenc.*

Szeretettel kérem a Lelkésztestvéreket, hogy amennyiben úgy látják, hogy a lelkési hivatal címére küldött 1940. évi naptárakat a hívek között nem lehet mind elhelyezni, szíveskedjenek a feleslegesnek mutakozó példányokat legkésőbb december 31-ig budapesti központunknak (XIV., Stefánia-út 29.) visszaküldeni. *Kiss Ferenc.*

Havas László: A Nagy Szakadék; Morvay Péter: Református Népfőiskolát! A Bakony-Balatonvidéki Református Népfőiskola ismertető füzet. Ára 50 fillér. A népfőiskolai gondolatot minden barátjának megküldi a veszprémi református lelkési hivatal.

Hat fillérért — 8 oldalon számos képpel, időről-időre gyermeklapot ad a Református Ifjúsági Mozgalom. Adjuk gyermekeink kezébe.

Ónody Zoltán: Kelt Pápa, 1938. című könyve a hazatért ifjúság gondolkozását híven tükrözi. A balatonszárszói „Felyvidéki Ház” javára adta ki a „Soli Deo Gloria” Szövetség. Ára 3 P. Kapható: Budapest, IX., Kálvin-tér 8.

Árvanapi füzetek. Az Országos Zsinat rendelkezése szerint minden év október második vasárnapján Árvanap tartandó s iskolai ünnepély rendezendő az Országos Református Szeretetszövetség javára. A munka megkönnyítésére az ORSZ két füzetet bocsátott ki. Egyik „Az Árvák Napja” című többívés munka második bővített kiadásban, beszédekkel, előadásokkal, szavalásra alkalmas versekkel. Ára 80 fill. A másik Kovács Sándor békési tanító „Szeretet” című másfélíves munkája, amelyben az ünnepély teljes anyaga: vers, beszéd, két kis színmű foglaltatik. Ára 15 fill. Mindkét füzet esetleg bélyegeken megrendelhető az ORSZ irodában (Budapest, XIV., Stefánia-út 29. sz.). Felhívjuk olvasóink figyelmét ezekre az irodalmi színvonalon mozgó kiadványokra. Árvanapi prédikációkat szintén adott ki az ORSZ a „Szeretetszövetség” című értesítője folyó évi 3. száma mellékletként. Ezt a számot a kiadóhivatal minden lelkési hivatalnak megküldi. A mellékletek a lelkési példányokhoz csatoltatnak.

Benkő István: „Mondottam ember...” című, mintegy 20 éves nagy kötete, mely 50 különböző prédikációt, elmélkedést, bibliai dolgozatot tartalmaz, nyomdában van és ha Isten akarja, a jövő hó elején megjelenik. Az író az előfizetőket a könyv kiadásában munkatársaknak tekinti és így az előfizetési árat előjegyzésben 3-80 P-ben állapította meg postaköltséggel együtt a sokkal magasabb boltiárral szemben. Ez az összeg a könyv kézhezvétele után egy héten belül a könyvhöz mellékelt csekklapon fizetendő. A megrendelések szerzőhöz Rákospalotára küldendők.

Tömör Lajos segédlelkész „Mindhalálig...” című füzetében személyes tapasztalatai alapján írja le keresetlen, közvetlen szavakkal az Istenhez térést és a Hozzá való hűség állapotát. Azonkívül, hogy mindenki lelki haszonnal olvashatja, azért is ajánljuk ezt a könyvecskét, mert szerzője annak tiszta jövedelmét az építendő pusztacsecegi templom javára ajánlotta. Ára 50 fill.

„Csurgói diák” címen igen érdekes, művelődéstörténeti szempontból értékes korrász jelent meg az Új-Somogy nyomdában. A csinos kiállítású könyv a XIX. század kulturális, gazdasági és szociális viszonyait, főként a falusi somogyi nép szokásait, lelkiségét, igaz őszinte realitással, több helyen humoros, érdekesítő előadással rajzolja. Megemlékezik a csurgói református főgimnázium alapítójáról,

tanáiról s tanulóiról. A könyv kapható a szerző K. Pap Jánosnál, Kaposváron, Tallián Gy.-u. 35.

„Áldom az Urat minden időben” címen jelenik meg a hó végén Szokody Gyula liszainokai lelképásztor kötete, melyben keresztelei, konfirmációi és esketési beszédek egy részét adja közre. A könyv három részből áll. I. Keresztelei beszédek. II. Konfirmációi beszédek. III. Esketési beszédek. E teljesen textusszerűsége felépített beszédgyűjtemény a gyakorló lelképásztoroknak és segédlelkészeknek kíván segítségére lenni. Előfizetési ára: levelezőlapon bejelentve 1-20 P., később 1-60 P. Előfizetőknek portómentes küldés.

VIGASZTALÓ ÉNEK.

„Szomorú a halál a gyártó embernek...” dallamára.

Végtelen irgalmú szentséges Úristen,
Ki engem segítesz minden én ügyemben,
Csak Te vagy énnekem győzhellen jegyverem,
Pauzsom, köfalom, minden reménységem.

Hajtsd le füleidet a magas kék égből,
Halld könyörgésemel kegyelmességéből,
És ne csinálj lörvényt az én érdemből,
Hanem véghetellen irgalmas szivedből.

Mert az én érdemem nálad annyit léssen,
Mennyi vízet jecske kis szájába vészen,
A megmérhetellen tenger-mélység ellen:
Ennyi én érdemem te kegyelmed ellen.

Vedd hozzád lelkemet, mely téged alig vár,
Miként segítséget hadtól megszállott vár,
Vedd ki én testemből, melyen vagyon nagy zár,
Ne fullassa büntől nagyra nevelt vízár.

Nem nekünk, nem nekünk, Uram, lisztességel,
De szent nevednek adj örök becsületet,
Minket azért áldj meg, hogy hívjuk nevedet
Mi segítségünkre és bizunk tebenned.

Gróf Zrínyi Miklós: Szigetvári veszedelem.
II. ének 65., 66., 69., 77., 75. vers.

Mutatvány az új jugoszláviai magyar református énekeskönyvből.

K Ü L Ö N F É L É K

KARÁCSONY ÜNNEPLÉSE.

Mintegy litkos jeladásra a hangkötelhez nyúlunk a földgolyón mindenütt. Mire a nap körüljárja, minden harang belezendíti szavát a jenséges, egyedülálló orchestrába.

Ha a Marson, vagy más csillagzaton vannak értelmes lények és megfelelő műszereik a távolból jövő hangok felfogására, csodálatos zenekarban gyönyörködhetnek karácsony napján. Tanyák haranglábjáról a csilingelő szoprán, faluk tornyaiból a kedves, meleghangú alt, városok templomainak érces tenor-hangjai és világhírű cathedralisok mély, átható, szabályosan ütemezett, mérjöldekre hangzó bassusa együtt visszhangozza a régi dall, az égi dall: „Diesőség a magasságos mennyekben az Istennek!...”

Az Asó karácsony kevés számú ünneplő csoportja örösi emberlengerré duzzadt. Nem csupán néhány jélenk bellehemi pásztor ünnepl ma; nem csupán egy-őár kutató, gondolkozó okos ember; nem csupán egy-két kegyes, bibliai lélek, mint az egy Simeon és az öreg Anna, akiknek szeméi a szegénységéből két galambfiát-áldozó anya karján is fölismerik azt, akít a papok nem

vették észre: a templomban bemutatott kisgyermekben a templom igazi urát. Átragad ma az ünneplés igazi láza és izgalma még azokra is, akik nem is keresztyének, vagy csak névleg azok.

De éppen itt van a baj karácsony ünnepével. Belépünk az előszobába, fölmelegszünk egy kissé, de tovább, beljebb, a csodás termekbe nem igen megyünk. Belépünk a karácsony légkörébe, ajándékokat cserélünk, talán jótékony célra is adakozunk, esetleg a templomba is elmegyünk. De aztán ennyi az egész — a jövő karácsonyig.

Karácsonyt csak Jézussal lehet ünnepelni. Micsoda ünneplés volna az, ha éppen azt hagynák ki az ünneplésből, akinek a születésnapjára gyűltek össze a vendégek.

Ma már nem révedező tekintettel, sejtelmes várakozással kell közelítenünk a bellehemi jászolhoz. Minekünk már tudnunk kell, hogy aki egykor abban szendergett, dicsőséges ura és megváltója az egész embervilágnak. Benne találja meg mindenki és egyedül csak Őbenne, életének igaz örömet és örök boldogságát. Egy ausztriai városban tizenkétféle szobra van Krisztusnak. A falusi nép, amint a hídon áthaladva beér a városba, a néki legjobban megfelelőt választja ki és az előtt borul le imádkozni. A juhász a „Jópászor” előtt. Az iparos az „Ácsme:ter” előtt. A földműves a „Magvető” előtt. A beteg, az erőtlén az áldott „Orvos” előtt. A halász a „Kormányos” előtt. S így tovább. Tudják, hogy csak egy Krisztus van, de azt is tudják, hogy mindenikök a saját maga hiányaival, különös bajaival fordulhat Őhöz, mert Ő mindenre elégséges.

Mert Ő az Atyja egyszülöttje, teljes kegyelemmel és igazsággal, aki magát Istent jelentette ki. Aki azért Jézus Krisztust látja, rajta keresztül megismerheti a láthatatlan Istent.

A világ egyik mesterművét, „Phoebus diadalát”, egy római palotának a mennyezetére festette a művész. A napisten szimbólikus kiábrázolása ez, amint megnyitja a nappalt. Amint jellekintünk a képre, megragadja figyelmünket annak csodás szépsége, vonalainak méltósága és színpompája. Látjuk a diadalmas napistent tündöklő kiseretével, látjuk az úszó felhőket, a repülő heroldot, nyíló virágokat szórva a napisten ágaskodó paripáinak lábainál, amint azok rohannak a hájnalból a nappal felé. . . . Sokáig nem vennék le róla a szemünket, ha bele nem fáradnánk a följel nézésbe. Hogy ezen a megerőltetésen könnyítsenek, egy tükröt helyeztek asztalra a mennyezet alá, amely tökéletesen visszatükrözi a felette lévő mennyezeti kép minden szépségét. És most már bárki gyönyörködhet megerőltetés nélkül a napisten dicsőségében.

„Minekutánna az Isten sok rendben s sokféleképpen szólott hajdan az atyáknak a próféták által, az utolsó időkben szólott nekünk Fia által, aki az ő dicsőségének visszatükröződése és az ő valóságának képmása. . . .”

Jertek azért, ünnepeljünk karácsonyt szent félelemmel!

(New-York.)

Dr. Takaró Géza.

Lapunk olvasóinak áldott karácsonyi ünnepeket kíván a „Debreceni Protestáns Lap” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szeretetet a Szeretet napjára. Az Országos Református Szeretetszövetség 50 intézménye közül a tiszántúli egyházkerület területén vannak a következő intézetek: B.-újfalu, árvaház. Békéssámon, aggmenház. Csökmő, aggmenház. Debr. napközi otthon. Debr. tanoncotthon. Debr. börtönből szabadult

rabok otthona. Derecske, aggmenház. Fehérgyarmat, aggmenház. Földes, három árvaház. Földes, három aggmenház. Hajdúböszörmény, árvaház. Hódmezővásárhely, aggmenház, árvaház. Kaba, aggmenház. Karcag, árvaház. Karcag, aggmenház. Kisújszállás, árvaház. Kisújszállás, aggmenház. Kunhegyes, árvaház. Kunmadaras, nyomorék gyermekek otthona. Püspökladány, árvaház. Tiszafüred, szellemi fogyatékosok otthona. Összesen 26 intézmény, vagyis az Országos Református Szeretetszövetség intézményeinek több mint a fele a tiszántúli egyházkerület területén van. Dicsékedése ez az egyházkerületnek, mert kiáltó kövek bizonyítják, hogy a tiszántúli reformátusság tettekkel is tudja és akarja mutatni hitét. De elkötelezés is ez, további munkára és segítségre. Nőegyleteink, egyesületeink és magános testvéreink figyelmét felhívjuk, hogy természetbe adományait (száritott tészta, gyümölcs, használt ruha, cipő, karácsonyi ajándék stb.) juttassák el a hozzájuk legközelebb eső szeretet-házba, még karácsony előtt. Hadd érezzék még Krisztus árvái és szegényei a szeretetet a Szeretet ünnepén. „Aki tudna jót cselekedni és nem cselekszik, bűne az annak.”

Kollégiumi jubileumi alap. A kollégiumi jubileumi alapra az 1938—39. iskolai évben 33,917.55 P gyűlt be, ha ebből a Kereskedelmi Minisztérium 9940 P, a Nemzeti Bank 10,000 P és a TÉBE 8000 P-s nagy adományait levonjuk, 5977.55 P-t tesz ki az az összeg, amit az egyházak pénzügyeztek, szövetkeztek és egyesek adományoztak. Pedig a 343 egyházközösség közül csak 55 hallgatta meg a kérés szót. A folyó iskolai évben az Országos Református Tanító-Egylet 200 P-t (1000 P-s alapítványt akar létesíteni), konyári református egyház 5 P-t, szentesi református egyház a megszavazott 200 P első részlete fejében 100 P-t, tiszafüredi református egyház 150 P-t küldött. Amint ezen adományokat hálásan megköszönjük, szeretettel kérjük azokat a református egyházakat is, ahonnan még nem küldtek, valamint azokat az egyházakat is, amelyek több évre szavaztak meg hozzájárulást, hogy az 1939. évre megállapított összeget szíveskedjenek a Kollégiumi csekkszámájára (11.322. Debreceni református főiskola Debrecen, jubileumi alap jelzéssel) eljuttatni. Új alapítvány is létesült: Tóth István árvaszéki elnök 800 P-t küldött be, Lázár Andor ny. minszter 1000 P-s alapítványának második 100 P-s részletét is megküldte, Dr. Sz. Kun Béla egyetemi tanár 480 P-t, Kecskeméthy M. Lajos nyug. tanár 200 P-t küldött régi alapítványához. A gimnáziumi ifjúság a jótéteményeiből 1260.14 P-t fizetett már be alapítványul. A Kollégiumi kosztümegváltás címen Márk Endre jubileumi alapra 20 P-t. Thegze Gyula alapítványához 20 P-t csatolt. Debrecen, 1939. december 10. A Kollégiumi igazgatósága.

D. Dr. Révész Imre püspök december hó 14—17. napjait Szegeden tölti s az ottani egyház kebelében végez evangélikációs pásztori munkát. Előző héten a püspök a debreceni elemi és középiskolai vallásórákat látogatta meg.

Új református lelkészek. Forgón Pál eddigi beregszászi segédlelkészt a tiszakeresztúri parókusi tisztségbe nagy ünneppel iktatta be Isaák Imre máramaros-ugocsi esperes; jelen volt Nagy-Iday Ferenc egyházmegyei gondnok is. — Bodnár Pétert a zsuzri reformátusok hívták meg lelkipásztoroknak.

Böszörményi Sándor, a leköszönt szlovákiai magyar református püspök tragikus halála. A tiszáninneni reformátusok hivatalos lapja megdöbbenő hírt közöl. Böszörményi Sándor homonnai református lelkész, aki csak néhány héttel ezelőtt volt kénytelen lemondani a szlovákiai magyar reformátusok püspöki tisztségéről, mert az ottani kormány nem erősítette meg ebben az állásában, szívészélhűdés következtében hirtelen meghalt.

Dr. Kiss Ferenc ny. egyetemi tanár, szeretetszövetségi ügyvezető-igazgatót a Kormányzó úr Öfömméltósága fogadta abból az alkalomból, hogy az Országos Református Szeretetszövetség a folyó évben létesítette ötvenedik szeretetintézményét s a Szeretetszövetség legutóbbi munkájáról adott jelentését helyeslőleg vette tudomásul.

László Géza pápai főgimnáziumi tanárt választotta meg a novemberi egyházkerületi közgyűlés és a debreceni református egyház tanárválasztó küldöttsége, a Jakucs István örökébe, a Kollégiumi főgimnáziuma matematikai tanszéke-re, ki azóta már el is foglalta állását. Szeretettel üdvözljük és áldást kívánunk életére s munkájára.

Az Országos Református Lelkészegyesület, valamint az Országos Református Presbiteri Szövetség ceglédi gyűléseinek Emlékkönyve november hó folyamán megjelent. Az Emlékkönyv egy példányának előjegyzési ára (csomago-

lással és portóköltéssel együtt) 2-40 P. Az Emlékkönyv tartalma: I. Feladatunk: a magvetés (Kiss Lajos); Feladatunk: a plántálás és öntözés (Dr. Vass Vince); Feladatunk: az aratás (Szabó Imre). II. D. Dr. Ravasz Lászlónak az ORLE közgyűlést megnyitó beszéde. III. ORLE konferenciái előadások: 1. Húsz év tanulságai (A Felvidék magyar reformátusainak visszatérése alkalmából) (Varga Imre); 2. Mítosz vagy kijelentés (Dr. Vasady Béla és Szabó Imre); 3. Aktuális dátumok (ifj. Dr. Szabó Aladár); 4. Megemlékezés Geleji Katona Istvánról (Dr. Soós Béla); 5. Igehirdetés és politika (D. Dr. Révész Imre); 6. A református munkásmozgalom (Muraközy Gyula); 7. A népfőiskola jelentősége (Dr. Szabó Zoltán és Boda József). — IV. A műsoros délután központi előadása: Magyarság és kálvinizmus (D. Dr. Révész Imre) — V. Az ORPSz kongresszuson elhangzott beszédek: 1. Megnyitó beszéd (Dr. Balogh Jenő); 2. A presbiteri kormányzat egyházi és nemzetnevelő jelentősége (Dr. Tasnádi Nagy András); 3. A visszatért Felvidék egyházi és nemzeti jelentősége (Fülöp Zsigmond); 4. ORPSz főtitkári jelentés (Szabó Imre); 5. Mi a presbiter? (Záróbeszéd) (D. Dr. Ravasz László). Az Emlékkönyv megrendelhető az ORLE főtitkári hivatalánál, Debrecen, Központi Egyetem.

RÖVID EGYHÁZI HÍREK.

A magyar diákok Pro Christo Szövetsége 1940 február 2—3—4-én tartja Budapesten szokásos évi téli konferenciáját. A gazdag program központi gondolata: „A tékozló fiú útján.”

A debreceni Templomegyesület nov. 24-én és dec. 15-én hitvédelmi előadásokat rendezett; a sorozatot megnyitotta Dr. Révész Imre püspök; előadást tartottak Dr. Vasady Béla és Dr. Kállay Kálmán professzorok. Újév után a sorozatot folytatják.

A nagykarolyi és szatmári egyházme gyék, közös akarattal, Mátészalkán a múlt hó végén ifjúsági vezetőképző tábort tartottak. G. Szabó Mihály és Fóris Lajos esperesek, Boros Mihály, Sípos Károly, Dr. Kincses Endre és Tamás Ferenc lelkészek áldásos közreműködésével.

Márki Kálmán debreceni Árpád-téri segédlelkész választotta meg a debreceni egyház ellenőriévé. Pénztárnok lett Ary Gyula eddigi ellenőr.

Budapesten mozgalom indult meg, hogy a nagy református papköltőnek, Tompa Mihálynak a Margitszigeten szobrot állítsanak. A főváros illetékes tényezői nagy megértéssel fogadták a tervet.

Az „Evangelikus Élet” e. lap egy közös evangélikus és református lelkészi konferencia tervét vetette fel. Legközelebbi közös téma volna a szórványgondozás és a reverzaliskérdés. A tervet szívből üdvözljük!

A magyar reformátusok száma a földkereken 3 millió egyszázezer. Csonk hazánkban kívül legnagyobb számban élnek Romániában (Erdély) és Amerikában.

Szatmár megyében a következő helyeken voltak körzeti leánykonferenciák: Szamossályi, Tiszabecs, Panyola, Gaacsály, Ökörítő.

A debreceni Jótékony Nőegylet úgynevezett „Némabált” tartott a vármegyeháza dísztermében, melyen az ünnepi beszédet D. Dr. Révész Imre püspök tartotta. Közreműködött a kollégiumi Kántus. Jövedelme meghaladta az ezer pengőt.

HIVATALOS ÉRTESEITÉS

ÉRTESEITÉS.

Előjegyzés és alkalmazkodás végett az összes érdekelteket, de különösen az esperes és bizottsági előadó urakat értesítjük, hogy egyházkerületünk legközelebbi tanácsülését és időszaki bírósági ülését — az esetleg szükségessé válható egyéb bizottsági ülésekkel együtt — előreláthatólag 1940 március hó 27—28. napjain (szerdán és esütörtökön) fogjuk tartani.

EGYHÁZKERÜLETI ELNÖKSÉG.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától

5314—1939. szám.

KÖRLEVÉL

az egyházmegyék espereseihez, valamint az egyházmegyeyel és egyházkerületi közgyűlési és bizottsági jegyzőkhöz és előadókhöz.

Hivatalba lépésem óta több alkalommal sajnálattal állapítottam meg, hogy az egyházkerület közgyűléséhez és tanácsához a különféle alsóbbfokú egyházi hatóságok és intézmények által felsőbb elbírálás, illetőleg döntés végett felterjesztett ügyek iratai nem egyszer a vonatkozó egyházi törvényes rendelkezések teljes figyelmen kívül hagyásával és a megszbott törvényes formáságok feltűnő mellőzésével a feltétlenül szükséges előiratok nélkül terjesztetnek fel. Előfordul, hogy a felsőbb egyházhatósági jóváhagyást igénylő különféle okmányok a megfelelő aláírások, illetve pecsét nélkül küldetnek föl. De gyakran előfordul az is, hogy az egyházkerületi elbírálásra felterjesztett jegyzőkönyvek szövegezése olyan hiányos, hogy az ügyre vonatkozó helyes tényállás csak a vonatkozó adatoknak, iratoknak, jegyzőkönyveknek és egyéb okmányoknak pótlólagos beszerzése után, az előadó hosszas utánjárásával és az eljártszervekkel való fáradságos levelezése alapján állapítható meg. Sőt némely esetben — amidőn ezen pótlások az idő rövidsége miatt, vagy más okból már nem eszközölhetők — a kérdéses ügyet kénytelen az egyházkerület tanácsa vagy közgyűlése a napirendről levenni.

Felesleges hangsúlyoznom, hogy e körülmények egyrészt az egyházkerülethez felterjesztett ügyek elbírálásra való előkészítését, előadmánnyal ellátását késleltetik, másrészt pedig az egyházkerület jegyzőinek és egyéb előadóinak is indokolatlan munkatöbbletet okoznak, akikkel szemben ez egyéb szempontoktól eltekintve már azért is méltánytalanság, mert a mi hatalmas egyházkerületünkben kivételesen nehéz munkájukat vagy egy azzal arányban nem álló csekély tiszteletdíjért, vagy pedig minden tiszteletdíj nélkül végzik.

Tekintettel az egyházkerület adminisztrációs munkájaa akadálytalan, gyors és pontos lebonyolításához fűződő fontos érdekekre, atyafiságos tisztelettel és bizalommal felkérem az egyházmegyék espereseit, szíveskedjenek az illetékes adminisztratív szervek megfelelő figyelemztetése mellett saját hatáskörükben mindent megtenni avégből, hogy ezek a fentebb említett hiányok megszűnjenek.

A közgyűlésen vagy tanácsban tárgyalandó ügydarabok betervezésére adott határidők pontosan megtartandók, ellenkező esetben nem nyújthatunk biztosítékot arra nézve, hogy az elkésletten beérkező ügydarabok tárgyalhatók lesznek.

A helyes adminisztráció és ügykezelés feltételül megköveteli, hogy az egy ügyre vonatkozó iratok egymás mellé szerelve úgy terjesztessenek elő, hogy egy ügy iratai közé más ügynek iratai ne kerülhessenek és hogy egy és ugyanazon ügy iratai ne több részben, különböző számok alatt, hanem együtt, egy szám alatt zsineggel összekötve, vagy papírszalaggal összefogva terjesztessenek fel. A közgyűlésre felterjesztett ügydarabok kísérő felzettel látandók el, amelyen feltüntetendő a felterjesztő egyházmegye vagy intézet neve, iktató száma, a tárgy, illetve ügyiratok rövid tartalmi megjelölése és a mellékletek felsorolása. Több darabból álló ügyirathoz iratjegyzék is csatolandó.

Minden olyan okiratról (szerződések, kötelezvények, alapítólevelek, díjlevelek stb.), melyek jóváhagyás végett terjesztetnek fel, az egyházmegyeyel és egyházkerületi levéltár részére is csatolandó egy-egy példány.

Ugyancsak a helyes adminisztráció és ügykezelés azt is feltételül megköveteli, hogy különböző ügyek vagy az egész bizottság határozati javaslatai ne együtt, egy előadmányi lapon, közös szám alatt, hanem ügyenként külön-külön előadói iven terjesztessenek elő, mivel máskülönben teljesen lehetetlenné válik az, hogy az egyes ügyekre vonatkozólag hozott határozatok előadmányai külön-külön az illető ügyek irataihoz legyenek csatolhatók, ami aztán az irattári kezelést, valamint a különböző egyházi szervezetnek, intézményeknek és a feleknek szóló határozatok kiadmányozását és expedicióját is rendkívül megnehezíti és meglassítja.

A közgyűlés vagy tanács előtt tárgyalandó ügyekről részletes tárgysorozat készítenendő s a határozati javaslatok pontosan a részletes tárgysorozatnak megfelelően külön-külön, nem összefoglalva terjesztendők elő.

Amennyiben az előterjesztett határozati javaslat el nem

fogadhatnák vagy módosíthatnák, abban az esetben nem kijavított, hanem hibátlanul leírt új kiadványok terjesztendő be megfelelő példányszámban.

Az egyházközség, egyházmegye és egyházkerület által elfogadott különféle határozatok mindig a tényleges szükségesség példányszámban (nyomda, levéltár és valamennyi érdekelt részére) állítandók ki s különös gond fordítandó arra, hogy az érdekeltek részére kiadandó egyes határozati példányok külső felzetei a megfelelő helyen az előadók által megcímeztessenek.

Oly esetben pedig, amidőn az ügyirat azonnal expedíálendő, vagy az ügyirat bizonyos határidőn belüli intézkedést kíván, az irat felzetére a megfelelő jelzés: pl. „azonnal expedíálendő”, „Határidős”, vagy „illeték kiszabás végett bemutatandó” (ez utóbbi utasítás a határozatba is felveendő), színes írónnal minden esetben feljegyzendő.

A határidős („scontrós”) ügydarabokra az előadó által javasolt határidő is feljegyzendő, pl. „Határidő 60 nap.”

A „határidős” ügydarabok részére az eljárás egyházi szervek által külön olyan nyilvántartás fektetendő fel, amelyből bármikor meg legyen állapítható, hogy az egyes ügydarabokon feltüntetett határidő mikor jár le, illetőleg, hogy a határidő az érdekelt szerv által megtartott-e. Nemleges esetben sürgetés küldendő.

Felhívom az egyházkerület összes jegyzőit és előadóit, valamint az egyházmegyék esperesei útján az egyházmegyei összes jegyzőket és előadókat, hogy az ügyintézeknél a fentiekhez szorosán alkalmazkodjanak, annál is inkább, mivel az azoknak meg nem tartása folytán előálló hátrányokért a mulasztó lesz felelős. Adandó esetben nem fogok vonakodni attól, hogy a mulasztásért a felelősséget az egyházkerületi közgyűléssel személy szerint megállapíttassam s ha a mulasztásból az érdekelt egyházközségnek vagy más jogi vagy fizikai személynek bizonyítottan anyagi kára állott elő, annak megtérítésére a mulasztót elköteleztessem.

„Bár az adminisztrációt személyesen mi végezzük, sohasse felejtjük el, hogy az magának az Anyaszentegyháznak önfenntartó munkája, amelynek mi a megbízottjai vagyunk. Ez az alázatos öntudat nemcsak a bürokratikus öneeléség gögijétől fog megóvni, de az ellenkezőjétől is: a hanyagságtól, rendelleneségtől, lekicsinyléstől. Az Isten Egyházának ügyében, az ő léteérdeke szolgálatában nem lehetünk gonosz és rest szolgák.” (Makkai Sándor: Az egyház missziói munkája. Budapest. 1938. 63—64. lap.)

Debrecen, 1939 december 7.

Atyafiságos szeretettel

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
1947—1939. szám.

KÖRLEVÉL

a légoltalmi ismeretek tárgyában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 1939. évi október hó 14-én 136.700—1939. szám alatt kelt rendeletével Mohay Ádám: Légoltalmi ismeretek c. könyvét a gimnázium és leánygimnázium VI. és VII. osztálya, a középfokú szakiskolák II. és III. osztálya számára tanítási segédkönyvül engedélyezte. (L. a *Hivatalos Közlöny* 1939. évi november hó 1-én kelt 21. számában.)

Utasítom a főhatóságom alatt álló egyházkerület valamennyi közép- és középfokú iskola igazgatóját, hogy a nemzetvédelmi szempontból nélkülözhetetlen ismereteket tartalmazó könyvet a fent említett osztályok tanulóival minél nagyobb számban szereztessék be és gondoskodjanak arról, hogy az illetékes szaktanárok a tanulóifjúságot a szükséges légoltalmi ismeretekkel lássák el.

Debrecen, 1939 november 15.

Atyafiságos tisztelettel:

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
1966—1939. szám.

KÖRLEVÉL

a tanulóifjúság által megtekinthető filmekről.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 136.743—1939. sz. IX. ü. o. alatt úgy rendelkezett, hogy a tanulóifjúság csak olyan filmet tekinthet meg csoportosan tanári vezetés mellett, amelyet megtekintés szempontjából ajánlásra részesített.

Nincs ellenvetés az ellen, hogy a tanulók iskolájuktól

nyert engedély alapján, a filmszínházak előadásait szülőik vagy hozzátartozóik kíséretében látogassák, de az iskolák igazgatói a tanulók csoportos látogatását csak a fentemlített esetben engedélyezhetik.

Az ajánlás céljából a pedagógiai szempontból alkalmas filmeket a filmet készítő vagy forgalombahozó cég kérésére bitottság bírálja meg, melynek ügyviteléről az Oktatófilm Kirendeltség gondoskodik. A bizottság tagjai: a vallás- és közoktatásügyi minisztérium filügyi előadója, a pedagógiai filmbizottság, az Országos Közoktatási Tanács és az Ifjúsági Irodalmi Tanács két-két tagja.

Ilyen módon erkölcsi és pedagógiai szempontból ajánlott filmek értékes segítségére is szolgálnak a nevelőoktatásnak.
Debrecen, 1939 november 24.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

5093—1939. szám.

KÖRLEVÉL

a leventeképzéssel kapcsolatos eljárások tárgyában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1939. évi október hó 16-án 136.919—1939. IX. sz. alatt kelt rendeletével a leventeképzéssel kapcsolatos körrendeletet bővített ki. (L. a *Hivatalos Közlöny* 1939. évi november hó 15-én kelt 22. számában.)

Utasítom a vezetésem alatt álló egyházkerület valamennyi közép- és középfokú fiúiskola igazgatóságát, hogy a leventeképzéssel kapcsolatos eljárások alkalmával a miniszter úr által kiadott rendelkezés értelmében járjanak el.

Debrecen, 1939 november 24.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától

5237—1939. szám.

KÖRLEVÉL

valamennyi kebelbeli gyülekezet lelképásztorához.

Az iratterjesztés munkájával kapcsolatban előfordult visszaélés ismétlődésének kizárása érdekében mihez tartás és megfelelő eljárás végett megállapítom és elrendelem a következőket:

1. református iratterjesztőnek egyházkerületünkben csak olyan egyén tekinthető, akinek a püspöki hivatal pecsétjével s a püspöknek, vagy törvényes közigazgatási helyettesének aláírásával ellátott igazoló írása van;

2. minden más igazoló írás érvénytelen, iratterjesztésre fel nem jogosít;

3. a lelképásztorok kötelesek a legéberebb ellenőrzést gyakorolni s megfelelő módon (pl. templomi kihirdetés útján) a gyülekezetek tagjait is felhívni a náluk jelentkező iratterjesztők igazoltatására.

Debrecen, 1939 december 8.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület Középiszkolai Vallás-
tanárképesítő Bizottságától.

355—1939. vt. sz.

HIRDETMEY

a legközelebbi vallásanári vizsgára vonatkozólag.

A tiszántúli református egyházkerület püspökének, mint a Vallásanárképesítő Bizottság elnökének megbízásából tudatom a vallásanári vizsgálat után érdeklődőkkel az alábbiakat:

a) A legközelebbi vallásanárképesítő vizsgálat Debrecenben, 1940 február hó 26., 28. és következő napjain fog tartatni és pedig a zárthelyi írásbeli vizsga február hó 26-án délelőtt 9 órakor a Kollégium kistanácsstermében, a próbatanítás február 28-án, szükség esetén 29-én délelőtt a református gimnáziumban (illetve amennyiben női jelentkező is lesz, a Dóczy-intézet leánygimnáziumában) a tanterv szerinti vallásanárórák, a szóbeli vizsgálat február 28-án,

szükség esetén február 29-én a Kollégium kistanácstermében délután 3 órai kezdettel lesz.

b) A vizsgálatra vonatkozó tájékoztató iránt a vizsgálat előadójához (Dr. Csikesz Sándor egyetemi professor, Debrecen, Kollégium) kell fordulni.

c) A vizsgálat iránti kérvény a tájékoztatóban megjelölt mellékletekkel együtt a tiszántúli református egyházkerület püspökéhez címezve 1940 január 20-ig küldendő be Debrecenbe. A kérvényhez mellékelni kell a feladóvevényt, amely szerint a jelölt a 6 P vizsgálati díjat és a 6 P bizonyítványdíjat a tiszántúli református egyházkerület pénztárába (Debrecen, Kollégium) az összeg rendeltetésének megjelölésével beküldötte. A díjak befizetése nélkül az Egyetemes Konvent 126—1932. sz. határozata értelmében senki vizsgálatra nem bocsátható.

d) A vizsgálatra állani kívánó jelöltek közülük pontos címüket is, hogy a próbatanítás tárgya velük 1940 január 30-ig közölhető legyen; viszont a jelöltek tartoznak a kidolgozott próbatanítást három gépirásos példányban, mindhárom külön-külön félkemény (karton) fedélben 1940 február 10-én déli 12 óráig ajánlott levélben a vizsgálat előadójához megküldeni.

e) A vizsgálatra állani szándékozók személyesen jelentkezzenek 1940 február 26-án reggel 1/29 (félkilenc) órakor a Kollégium kistanácstermében a vizsgálat előadójánál, aki részletes vizsgabeosztást közölni fogja a jelöltekkel.

f) A jelölteknek előre-gondoskodhatás céljából emlékeztetőbe hozzuk, hogy az oklevélre az újabb bélyegilletéki szabályzat értelmében 10 P-s okmánybélyeg ragasztandó, amit a jelentkezés alkalmával mindenki beadni tartozik. Debrecen, 1939 december 5.

Elnöki megbízásból:

Dr. Csikesz Sándor,
egyetemi professor,
a vallásstanárképesítő bizottság
előadója.

Pályázati hirdetések

A **dévaványai** református egyház a lemondás folytán megüresedett XVII. sz. *férfitanítói* állásra pályázatot hirdet. Az állás ez iskolai évben helyettesítéssel lesz betöltve. Kötelessége egy osztály vezetése és a belmissziói munkában való segédkezés. Fizetése 90%-os államségéllyel törvényes. Cserkész- vagy KIE-munkához értők a választásnál előnyben részesülnek. Választás csak miniszteri jóváhagyással válik jogerőssé. E tekintetben az egyház anyagi kötelezettséget nem vállal. Pályázati határidő 14 nap. Állás azonnal elfoglalandó. Előírt okmányokkal és válaszlelvéllel ellátott pályázatok Vass Antal lelkipásztor címére küldendők.

A **nyírturai** református egyház az 1939 szept. 1. számúban a *kántortanítóságra* közzétett pályázati hirdetményt meghosszabbítja. Az új pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől 21 nap.

Tépe református egyházmegye pályázatot hirdet helyettesítései állásra. Pályázhatnak nők is. Fizetése törvényszerű, határidő 8 nap, állás azonnal elfoglalandó.

A **tunyogi** református egyház presbitériuma pályázatot hirdet egy *férfitanítói* állásra. Javadalom: egyháztól 30% kiegészítés, lakás kerttel, a többi államségéllyel. Kötelesség: a reábizott osztályok vezetése. Kántor helyettesítése, belmissziói munkákban való segédkezés. Pályázati határidő 21 nap. Állás választás után azonnal elfoglalandó. Kérvények Tunyog, Lelkészi Hivatal — küldendők.

Tuzsér református egyháza pályázatot hirdet *helyettes kántortanítói* állásra, ami nyugdíjazás folytán üresedett meg. Javadalom államségéllyel. Felszerelt kérvények Református Lelkészi Hivatal, Tuzsér, Szabolcs megye címre küldendők. Pályázati határidő 8 nap.

TARTALOM:

Böszörményi Jenő: A megnyílt ég
Karácsonyi ének
Uray Sándor: Adventi és karácsonyi énekeink
Szenes László: A Kollégium dícsérete
Szabó Gyula: Nagy András emlékezete
Ormós Lajos: Egyházkerületünk népiskoláiról
Szabó Márton: Indítvány a kollégiumi jubileummal kapcsolatban.
Hírek az egyházmegyékből — Irodalom — Különlélek — Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetések — Vasúti menetrend — Hirdetések

Menetrend.

Érvényes 1939 október 8-tól 1940 május 18-ig.

A vonat	Debrecenből	Oda-	A vonat	Debrecenbe	Mikor
neme indul	hová indul?	érkezik	neme érkezik	honnán érkezik?	indult?
sz. gy.	1.50 Bpest-nyug.	6.21	sz.	4.35 Bpest-nyug...	22.25
v.	4.12 Nyírbátor*	7.25	sz.	6.52 Tiszalók ...	4.44
sz.	4.50 Nyírábrány ..	5.38	sz.	6.57 Nyírbátor ...	3.45
sz.	4.55 Ungvár	9.28	v.	7.02 Tiszafüred ...	3.54
m.	5.05 Füzesabony ..	8.15	sz.	7.05 Nyírábrány ..	6.14
sz.	5.20 Tiszalók	7.47	sz.	7.12 Nagykereki ...	5.41
s. a.	5.50 Nyírbátor	7.40	sz.	7.15 Nyíregyháza ..	6.05
t.	6.21 Nagykereki ...	8.53	sz.	7.22 Püspöklad. ...	6.17
sz.	7.24 Bpest-nyug. ...	11.28	t.	7.42 Nagyléta ...	6.21
m.	7.40 Hajdúnánás ...	8.55	s. a.	0.85 Nyírbátor ...	6.25
sz.	7.58 Nagyléta ...	8.57	sz.	8.35 Tiszalók ...	6.18
m.	8.15 Nyíregyháza ..	9.27	sz.	8.58 Püspöklad. ...	7.42
t.	8.17 Nyírábrány ..	9.23	sz.	9.10 Nyíregyháza ..	8.04
m.	9.29 Derecske ...	10.01	s. a.	10.06 Nyírbátor ...	8.26
gy.	11.53 Nyíregyháza ..	12.45	sz.	10.13 Nagyléta ...	9.14
m.	12.07 Füzesabony ..	15.27	m.	11.25 Hajdúnánás ..	10.10
gy.	12.10 Bpest-nyug. ...	15.49	v.	11.30 Nyírábrány ..	10.24
s. a.	12.15 Nyírbátor ...	13.55	m.	11.35 Derecske ...	11.05
sz.	12.25 Tiszalók ...	14.32	sz.	11.40 Ungvár	7.30
sz.	12.30 Bpest-nyug. ...	17.39	gy.	11.46 Bpest-nyug. ...	7.30
sz.	12.31 Nyírábrány ..	13.20	m.	12.23 Füzesabony ..	9.22
v.	14.00 Nyírbátor ...	17.12	sz.	13.52 Bpest-nyu. ...	8.25
sz.	14.27 Ungvár	18.52	t.	14.22 Nagykereki ...	11.35
m.	14.30 Nagyléta ...	15.29	h. gy.	15.24 Bpest-keleti ..	12.40
sz.	14.32 Nyírábrány ..	15.22	sz.	16.12 Tiszalók ...	13.57
sz.	14.35 Tiszalók ...	16.42	s. a.	16.18 Nyírbátor ...	14.35
sz.	14.40 Püspöklad. ...	15.39	m.	16.45 B.-Ujváros. ...	15.54
m.	14.43 Balmazújv. ...	15.31	v.	16.54 Nyírábrány ..	15.47
sz.	14.51 Nagykereki ...	16.24	m.	16.55 Nagyléta ...	15.54
sz.	15.26 Ungvár	17.32	gy.	17.04 Nyíregyháza ..	16.10
h. gy.	16.43 Nyírbátor ...	18.25	v.	17.50 Nyírbátor* ...	14.48
s. a.	17.11 Bpest-nyug. ...	21.05	sz.	18.25 Nagykereki ...	16.55
gy.	18.43 Nyírábrány ..	19.28	gy.	18.35 Bpest-nyug. ...	14.50
m.	18.45 Tiszalók ...	20.54	m.	18.39 Nyíregyháza ..	17.25
sz.	18.48 Ungvár	22.35	sz.	20.10 Füzesabony ..	16.45
s. a.	18.55 Nyírbátor ...	20.37	sz.	20.28 Tiszalók ...	18.14
sz.	18.58 Nagykereki ...	20.34	s. a.	20.30 Nyírbátor ...	18.50
sz.	19.00 Tiszafüred ...	22.10	h. gy.	20.33 Ungvár	18.25
t.	19.30 Nagyléta ...	21.04	sz.	21.20 Ungvár	16.39
h. gy.	20.35 Bpest-keleti ..	23.20	m.	21.30 Nyírábrány ..	20.46
sz.	21.44 Bpest-nyug. ...	5.00	sz.	22.15 Bpest-nyug. ...	17.00
sz.	22.23 Nyíregyháza ..	23.27			

* Csak esütörtökön közlekedik.

Megjegyzés. Bár az adatokat ellenőriztük, azok helyességéről felelősséget nem vállalunk.

ERDÉLYI SZÖNYEGHÁZ

SZÖNYEG, FÜGGÖNY

BÚTORHUZAT, PAPAN

Saját készítésű művészi magyar perzsák

DEBRECEN, PIAC-UTCA 34.

SZOLÍD SZABOTT ÁRAK! TELEFON: 22-45.

KRAYER

Festékgár fióküzlete

Debrecen,

Csapó-utca 13. szám alá költözött!
Telefon 21-60.

Karácsonyra

legszebb és legmaradandóbb ajándék

Zsoltár vagy Biblia.

Óriási választékban kapható a
„Méliusz“ könyvkereskedésben
Debrecen.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés

DEBRECEN

Telefon: 20-06 és 15-48

Alapította:

Sesztina János 1819-ben.

Ipari-, mezőgazdasági-, háztartási-,
gázoltalmi- és légvédelmi cikkek.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyümölcsöztet és azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít. — Mint a Futura főbizományosa, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával.

TELEFONOK:

Bank: 19-70. és 22-32. Terményosztály: 28-66. szám.

Gondtalanul szerezheti be

ősi és téli szükségleteit,

ha a „TAKARÉKOSSÁG“ RT.

Bevásárlási rendszere

útján eszközli azokat!

DEBRECEN, DEÁK FERENC-UTCA 6

Szerezze meg

a „TAKARÉKOSSÁG“ RT. vásárlási igazolványát. Díjtalanul boesátja rendelkezésére a Központi iroda.

100-féle cikket vásárolhat,
de csak egy helyen fizeti havi részletekben,
ha szükségletét

az „UNIO“ Központi Hiteliroda

cégei útján szerzi be.

Hitelrendszerünk kényelmes, olcsó és megbízható. — Vásárlásra jogosító igazolványa, ha még nincs, igényelje irodánkban:

Piac u. 44. Marx-féle ház, földszint.

RUFF MIHALY

modern szobafestő, mázó
és bútorfényező vállalata

VÖRÖSMARTY-
UTCA 3. SZÁM.

TELEFONSZÁM: 33-57.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

DEBRECENI FIÓKJA

Piac-utca 45-47. Telefon: 23-70., 23-71.

FOGLALKOZIK A BANK-
ÜZLET MINDEN ÁGÁVAL

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

a gáz a legjobb, legolcsóbb, legtisztább;
a gáz a legkényelmesebb;
a gáz a leggyorsabban kezelhető;
a gáz melege pontosan szabályozható;
a gáz számlaértéke egy hónappal későbbben fizetendő.
A gázvezetékeket 5 évi részletre készítjük és a bevezetés költségeit a gáz állandó használata esetén nagyrészt visszatérítjük.

Fűzől, tűzhelyet, autogeysert, fürdő- és fűtőkályhát olcsón bérbeadunk.

Díjtalan felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés:

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 28-58. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

ÜGYELJÜNK A KERESZTNÉVRE!

MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS
HARANGÖNTŐ MESTERE

Szlezák László

harang- és ércön-
töde, harangfelszere-
lési és haranglábgyára

Budapest, XIII., Petneházy-u. 78.

(Frangepán-u. mellett)

SAJÁT HÁZI
Telefon: 291-3-53

KITÜNTETVE: Párisi világhiállításán dísz-
oklevéllel, 8 nagy arany- és 1 ezüstéremmel,
több állami díszoklevéllel

Mielőtt harangot rendelnének, forduljanak teljes
bizalommal a régi és megbízható céghez!!!

SZÁMTALAN ELISMERŐ LEVEL!

Előnyös fizetési feltételek!
Költségvetés és kiszállítás díjtalan!